។ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

អង្គុត្តរនិកាយោ

ទុកនិបាតបាឡិ

១. បឋមបណ្ណាសកំ

១. កម្មករណវគ្គោ

១. វជ្ជសុត្តំ

១. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តត្រ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “ភិក្ខវោ”តិ។ “ភទន្តេ”តិ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, វជ្ជានិ។ កតមានិ ទ្វេ? ទិដ្ឋធម្មិកញ្ច វជ្ជំ សម្បរាយិកញ្ច វជ្ជំ ។ កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, ទិដ្ឋធម្មិកំ វជ្ជំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ បស្សតិ ចោរំ អាគុចារិំ រាជានោ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា [វិវិធានិ កម្មករណានិ (ក.)] ការេន្តេ; កសាហិបិ តាឡេន្តេ, វេត្តេហិបិ តាឡេន្តេ, អឌ្ឍទណ្ឌកេហិបិ តាឡេន្តេ, ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តេ, បាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ, ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តេ, កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តេ, នាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ, កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តេ, ពិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តេ, សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ ករោន្តេ, រាហុមុខម្បិ ករោន្តេ, ជោតិមាលិកម្បិ ករោន្តេ, ហត្ថបជ្ជោតិកម្បិ ករោន្តេ, ឯរកវត្តិកម្បិ ករោន្តេ, ចីរកវាសិកម្បិ ករោន្តេ, ឯណេយ្យកម្បិ ករោន្តេ, ពឡិសមំសិកម្បិ ករោន្តេ, កហាបណិកម្បិ ករោន្តេ, ខារាបតច្ឆិកម្បិ [ខារាបដិច្ឆកម្បិ (ស្យា. កំ. ក.)] ករោន្តេ, បលិឃបរិវត្តិកម្បិ ករោន្តេ, បលាលបីឋកម្បិ [បលាលបិដ្ឋិកម្បិ (សី.)] ករោន្តេ, តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តេ, សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តេ, ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តេ, អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តេ។

“តស្ស ឯវំ ហោតិ – ‘យថារូបានំ ខោ បាបកានំ កម្មានំ ហេតុ ចោរំ អាគុចារិំ រាជានោ គហេត្វា វិវិធា កម្មការណា ការេន្តិ; កសាហិបិ តាឡេន្តិ, វេត្តេហិបិ តាឡេន្តិ, អឌ្ឍទណ្ឌកេហិបិ តាឡេន្តិ, ហត្ថម្បិ ឆិន្ទន្តិ, បាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, ហត្ថបាទម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណម្បិ ឆិន្ទន្តិ, នាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ, កណ្ណនាសម្បិ ឆិន្ទន្តិ, ពិលង្គថាលិកម្បិ ករោន្តិ, សង្ខមុណ្ឌិកម្បិ ករោន្តិ, រាហុមុខម្បិ ករោន្តិ, ជោតិមាលិកម្បិ ករោន្តិ, ហត្ថបជ្ជោតិកម្បិ ករោន្តិ, ឯរកវត្តិកម្បិ ករោន្តិ, ចីរកវាសិកម្បិ ករោន្តិ, ឯណេយ្យកម្បិ ករោន្តិ, ពឡិសមំសិកម្បិ ករោន្តិ, កហាបណិកម្បិ ករោន្តិ, ខារាបតច្ឆិកម្បិ ករោន្តិ, បលិឃបរិវត្តិកម្បិ ករោន្តិ, បលាលបីឋកម្បិ ករោន្តិ, តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តិ, សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តិ, ជីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តិ, អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទន្តិ។ អហញ្ចេវ [អហញ្ចេ (?)] ខោ បន ឯវរូបំ បាបកម្មំ ករេយ្យំ, មម្បិ រាជានោ គហេត្វា ឯវរូបា វិវិធា កម្មការណា ការេយ្យុំ; កសាហិបិ តាឡេយ្យុំ…បេ.… អសិនាបិ សីសំ ឆិន្ទេយ្យុ’ន្តិ។ សោ ទិដ្ឋធម្មិកស្ស វជ្ជស្ស ភីតោ ន បរេសំ បាភតំ វិលុម្បន្តោ ចរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ទិដ្ឋធម្មិកំ វជ្ជំ។

“កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, សម្បរាយិកំ វជ្ជំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘កាយទុច្ចរិតស្ស ខោ បន បាបកោ ទុក្ខោ វិបាកោ អភិសម្បរាយំ, វចីទុច្ចរិតស្ស បាបកោ ទុក្ខោ វិបាកោ អភិសម្បរាយំ, មនោទុច្ចរិតស្ស បាបកោ ទុក្ខោ វិបាកោ អភិសម្បរាយំ។ អហញ្ចេវ ខោ បន កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ , មនសា ទុច្ចរិតំ ចរេយ្យំ។ កិញ្ច តំ យាហំ ន កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ។ សោ សម្បរាយិកស្ស វជ្ជស្ស ភីតោ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ, វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ, មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ, សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, សម្បរាយិកំ វជ្ជំ។ “ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ វជ្ជានិ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ – ‘ទិដ្ឋធម្មិកស្ស វជ្ជស្ស ភាយិស្សាម, សម្បរាយិកស្ស វជ្ជស្ស ភាយិស្សាម, វជ្ជភីរុនោ ភវិស្សាម វជ្ជភយទស្សាវិនោ’តិ។ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ពំ។ វជ្ជភីរុនោ, ភិក្ខវេ, វជ្ជភយទស្សាវិនោ ឯតំ បាដិកង្ខំ យំ បរិមុច្ចិស្សតិ សព្ពវជ្ជេហី”តិ។ បឋមំ។

២. បធានសុត្តំ

២. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, បធានានិ ទុរភិសម្ភវានិ លោកស្មិំ។ កតមានិ ទ្វេ? យញ្ច គិហីនំ អគារំ អជ្ឈាវសតំ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានុប្បទានត្ថំ បធានំ, យញ្ច អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជិតានំ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គត្ថំ បធានំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បធានានិ ទុរភិសម្ភវានិ លោកស្មិំ។

“ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បធានានំ យទិទំ សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គត្ថំ បធានំ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ – ‘សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គត្ថំ បធានំ បទហិស្សាមា’តិ។ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ។ ទុតិយំ។

៣. តបនីយសុត្តំ

៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា តបនីយា។ កតមេ ទ្វេ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចស្ស កាយទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ កាយសុចរិតំ; វចីទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ; អកតំ ហោតិ វចីសុចរិតំ; មនោទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ មនោសុចរិតំ។ សោ ‘កាយទុច្ចរិតំ មេ កត’ន្តិ តប្បតិ, ‘អកតំ មេ កាយសុចរិត’ន្តិ តប្បតិ; ‘វចីទុច្ចរិតំ មេ កត’ន្តិ តប្បតិ, ‘អកតំ មេ វចីសុចរិត’ន្តិ តប្បតិ; ‘មនោទុច្ចរិតំ មេ កត’ន្តិ តប្បតិ , ‘អកតំ មេ មនោសុចរិត’ន្តិ តប្បតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា តបនីយា”តិ។ តតិយំ។

៤. អតបនីយសុត្តំ

៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា អតបនីយា។ កតមេ ទ្វេ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចស្ស កាយសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ កាយទុច្ចរិតំ; វចីសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ វចីទុច្ចរិតំ; មនោសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ មនោទុច្ចរិតំ។ សោ ‘កាយសុចរិតំ មេ កត’ន្តិ ន តប្បតិ, ‘អកតំ មេ កាយទុច្ចរិត’ន្តិ ន តប្បតិ; ‘វចីសុចរិតំ មេ កត’ន្តិ ន តប្បតិ, ‘អកតំ មេ វចីទុច្ចរិត’ន្តិ ន តប្បតិ; ‘មនោសុចរិតំ មេ កត’ន្តិ ន តប្បតិ, ‘អកតំ មេ មនោទុច្ចរិត’ន្តិ ន តប្បតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា អតបនីយា”តិ។ ចតុត្ថំ។

៥. ឧបញ្ញាតសុត្តំ

៥. “ទ្វិន្នាហំ , ភិក្ខវេ, ធម្មានំ ឧបញ្ញាសិំ – យា ច អសន្តុដ្ឋិតា កុសលេសុ ធម្មេសុ, យា ច អប្បដិវានិតា បធានស្មិំ។ អប្បដិវានី សុទាហំ, ភិក្ខវេ, បទហាមិ – ‘កាមំ តចោ ច ន្ហារុ [នហារុ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ, សរីរេ ឧបសុស្សតុ មំសលោហិតំ, យំ តំ បុរិសថាមេន បុរិសវីរិយេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្ពំ ន តំ អបាបុណិត្វា វីរិយស្ស សណ្ឋានំ ភវិស្សតី’តិ។ តស្ស មយ្ហំ, ភិក្ខវេ, អប្បមាទាធិគតា សម្ពោធិ, អប្បមាទាធិគតោ អនុត្តរោ យោគក្ខេមោ។ តុម្ហេ ចេបិ, ភិក្ខវេ, អប្បដិវានំ បទហេយ្យាថ – ‘កាមំ តចោ ច ន្ហារុ ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ, សរីរេ ឧបសុស្សតុ មំសលោហិតំ, យំ តំ បុរិសថាមេន បុរិសវីរិយេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្ពំ ន តំ អបាបុណិត្វា វីរិយស្ស សណ្ឋានំ ភវិស្សតី’តិ, តុម្ហេបិ, ភិក្ខវេ, នចិរស្សេវ – យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជន្តិ តទនុត្តរំ – ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថ។ តស្មាតិហ, ភិក្ខវេ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ – ‘អប្បដិវានំ បទហិស្សាម។ កាមំ តចោ ច ន្ហារុ ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ, សរីរេ ឧបសុស្សតុ មំសលោហិតំ, យំ តំ បុរិសថាមេន បុរិសវីរិយេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្ពំ ន តំ អបាបុណិត្វា វីរិយស្ស សណ្ឋានំ ភវិស្សតី’តិ។ ឯវញ្ហិ វោ, ភិក្ខវេ, សិក្ខិតព្ព”ន្តិ។ បញ្ចមំ។

៦. សំយោជនសុត្តំ

៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? យា ច សំយោជនិយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិតា, យា ច សំយោជនិយេសុ ធម្មេសុ និព្ពិទានុបស្សិតា។ សំយោជនិយេសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សី វិហរន្តោ រាគំ ន បជហតិ, ទោសំ ន បជហតិ, មោហំ ន បជហតិ។ រាគំ អប្បហាយ, ទោសំ អប្បហាយ, មោហំ អប្បហាយ ន បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ។ ន បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ។

“សំយោជនិយេសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ និព្ពិទានុបស្សី វិហរន្តោ រាគំ បជហតិ, ទោសំ បជហតិ, មោហំ បជហតិ។ រាគំ បហាយ, ទោសំ បហាយ, មោហំ បហាយ, បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ។ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។ ឆដ្ឋំ។

៧. កណ្ហសុត្តំ

៧. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា កណ្ហា។ កតមេ ទ្វេ? អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា កណ្ហា”តិ។ សត្តមំ។

៨. សុក្កសុត្តំ

៨. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សុក្កា។ កតមេ ទ្វេ? ហិរី [ហិរិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា សុក្កា”តិ។ អដ្ឋមំ។

៩. ចរិយសុត្តំ

៩. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា សុក្កា លោកំ បាលេន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុក្កា ធម្មា លោកំ ន បាលេយ្យុំ, នយិធ បញ្ញាយេថ មាតាតិ វា មាតុច្ឆាតិ វា មាតុលានីតិ វា អាចរិយភរិយាតិ វា គរូនំ ទារាតិ វា។ សម្ភេទំ លោកោ អគមិស្ស, យថា អជេឡកា កុក្កុដសូករា សោណសិង្គាលា [សោណសិគាលា (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, ឥមេ ទ្វេ សុក្កា ធម្មា លោកំ បាលេន្តិ តស្មា បញ្ញាយតិ [បញ្ញាយន្តិ (សី.)] មាតាតិ វា មាតុច្ឆាតិ វា មាតុលានីតិ វា អាចរិយភរិយាតិ វា គរូនំ ទារាតិ វា”តិ។ នវមំ។

១០. វស្សូបនាយិកសុត្តំ

១០. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, វស្សូបនាយិកា។ កតមា ទ្វេ? បុរិមិកា ច បច្ឆិមិកា ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ វស្សូបនាយិកា”តិ។ ទសមំ។

កម្មករណវគ្គោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

វជ្ជា បធានា ទ្វេ តបនីយា, ឧបញ្ញាតេន បញ្ចមំ;
សំយោជនញ្ច កណ្ហញ្ច, សុក្កំ ចរិយា វស្សូបនាយិកេន វគ្គោ។

២. អធិករណវគ្គោ

១១. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, ពលានិ។ កតមានិ ទ្វេ? បដិសង្ខានពលញ្ច ភាវនាពលញ្ច។ កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘កាយទុច្ចរិតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, វចីទុច្ចរិតស្ស បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, មនោទុច្ចរិតស្ស បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ចា’តិ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ, វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ, មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ, សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ។

“កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ។ តត្រ, ភិក្ខវេ, យមិទំ [យទិទំ (សី.)] ភាវនាពលំ សេខានមេតំ [សេខមេតំ (សី. ស្យា. កំ.)] ពលំ។ សេខញ្ហិ សោ, ភិក្ខវេ, ពលំ អាគម្ម រាគំ បជហតិ, ទោសំ បជហតិ, មោហំ បជហតិ។ រាគំ បហាយ, ទោសំ បហាយ, មោហំ បហាយ យំ អកុសលំ ន តំ ករោតិ, យំ បាបំ ន តំ សេវតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពលានី”តិ។

១២. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, ពលានិ។ កតមានិ ទ្វេ? បដិសង្ខានពលញ្ច ភាវនាពលញ្ច។ កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ឯកច្ចោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘កាយទុច្ចរិតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, វចីទុច្ចរិតស្ស បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, មនោទុច្ចរិតស្ស បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ចា’តិ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ, វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ, មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ, សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ។

“កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោសគ្គបរិណាមិំ, ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ... ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេកនិស្សិតំ វិរាគនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វោសគ្គបរិណាមិំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពលានី”តិ។

១៣. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, ពលានិ។ កតមានិ ទ្វេ? បដិសង្ខានពលញ្ច ភាវនាពលញ្ច។ កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ? ឥធ, ភិក្ខវេ , ឯកច្ចោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘កាយទុច្ចរិតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, វចីទុច្ចរិតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ច, មនោទុច្ចរិតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បរាយញ្ចា’តិ។ សោ ឥតិ បដិសង្ខាយ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុចរិតំ ភាវេតិ, វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុចរិតំ ភាវេតិ, មនោទុច្ចរិតំ បហាយ មនោសុចរិតំ ភាវេតិ, សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បដិសង្ខានពលំ។

“កតមញ្ច, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ, វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ, សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – ‘ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី’តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ឥទំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ភាវនាពលំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពលានី”តិ។

១៤. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, តថាគតស្ស ធម្មទេសនា។ កតមា ទ្វេ? សំខិត្តេន ច វិត្ថារេន ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតស្ស ធម្មទេសនា”តិ។

១៥. “យស្មិំ , ភិក្ខវេ, អធិករណេ អាបន្នោ [អាបត្តាបន្នោ (ក.)] ច ភិក្ខុ ចោទកោ ច ភិក្ខុ ន សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ តស្មេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ន ផាសុំ [ន ផាសុ (ក.)] វិហរិស្សន្តីតិ [វិហរិស្សន្តិ (សី. ស្យា. កំ. ក.)]។ យស្មិញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ

អាបន្នោ ច ភិក្ខុ ចោទកោ ច ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ តស្មេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ ន ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ផាសុំ វិហរិស្សន្តីតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អាបន្នោ ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, អាបន្នោ ភិក្ខុ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អហំ ខោ អកុសលំ អាបន្នោ កញ្ចិទេវ [កិញ្ចិទេវ (ក.)] ទេសំ កាយេន។ មំ សោ [តស្មា មំ សោ (សី. ស្យា.)] ភិក្ខុ អទ្ទស អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ នោ ចេ អហំ អកុសលំ អាបជ្ជេយ្យំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន, ន មំ សោ ភិក្ខុ បស្សេយ្យ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ យស្មា ច ខោ, អហំ អកុសលំ អាបន្នោ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន, តស្មា មំ សោ ភិក្ខុ អទ្ទស អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ ទិស្វា ច បន មំ សោ ភិក្ខុ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន អនត្តមនោ អហោសិ។ អនត្តមនោ សមានោ អនត្តមនវចនំ [អនត្តមនវាចំ (ក.)] មំ សោ ភិក្ខុ អវច។ អនត្តមនវចនាហំ [អនត្តមនវាចំ នាហំ (ក.)] តេន ភិក្ខុនា វុត្តោ សមានោ អនត្តមនោ [អត្តមនោ (ក.)] អហោសិំ។ អនត្តមនោ សមានោ បរេសំ អារោចេសិំ។ ឥតិ មមេវ តត្ថ អច្ចយោ អច្ចគមា សុង្កទាយកំវ ភណ្ឌស្មិន្តិ’។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អាបន្នោ ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, ចោទកោ ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ចោទកោ ភិក្ខុ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – ‘អយំ ខោ ភិក្ខុ អកុសលំ អាបន្នោ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ អហំ ឥមំ ភិក្ខុំ អទ្ទសំ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ នោ ចេ អយំ ភិក្ខុ អកុសលំ អាបជ្ជេយ្យ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន, នាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ បស្សេយ្យំ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ យស្មា ច ខោ, អយំ ភិក្ខុ អកុសលំ អាបន្នោ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន, តស្មា អហំ ឥមំ ភិក្ខុំ អទ្ទសំ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន។ ទិស្វា ច បនាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ អកុសលំ អាបជ្ជមានំ កិញ្ចិទេវ ទេសំ កាយេន អនត្តមនោ អហោសិំ។ អនត្តមនោ សមានោ អនត្តមនវចនាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ អវចំ។ អនត្តមនវចនាយំ ភិក្ខុ មយា វុត្តោ សមានោ អនត្តមនោ អហោសិ។ អនត្តមនោ សមានោ បរេសំ អារោចេសិ។ ឥតិ មមេវ តត្ថ អច្ចយោ អច្ចគមា សុង្កទាយកំវ ភណ្ឌស្មិន្តិ’។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ចោទកោ ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ។

“យស្មិំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ អាបន្នោ ច ភិក្ខុ ចោទកោ ច ភិក្ខុ ន សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ តស្មេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ន ផាសុំ វិហរិស្សន្តីតិ។ យស្មិញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ អាបន្នោ ច ភិក្ខុ ចោទកោ ច ភិក្ខុ សាធុកំ អត្តនាវ អត្តានំ បច្ចវេក្ខតិ តស្មេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ ន ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ផាសុ វិហរិស្សន្តី”តិ។

១៦. អថ ខោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កោ នុ ខោ, ភោ គោតម, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ? “អធម្មចរិយាវិសមចរិយាហេតុ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ។

“កោ នុ ខោ, ភោ គោតម, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ? “ធម្មចរិយាសមចរិយាហេតុ ខោ, ព្រាហ្មណ , ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ។

“អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម! អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម! សេយ្យថាបិ, ភោ គោតម, និក្កុជ្ជិតំ [និកុជ្ជិតំ (ក.)] វា ឧក្កុជ្ជេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ‘ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តី’តិ, ឯវមេវំ ភោតា គោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯសាហំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ។ ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

១៧. អថ ខោ ជាណុស្សោណិ [ជាណុសោណិ (ក.)] ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កោ នុ ខោ, ភោ គោតម, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ? “កតត្តា ច, ព្រាហ្មណ, អកតត្តា ច។ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តី”តិ។ “កោ បន, ភោ គោតម, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ

ឧបបជ្ជន្តី’’តិ? ‘‘កតត្តា ច, ព្រាហ្មណ, អកតត្តា ច។ ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តី’’តិ។ ‘‘ន ខោ អហំ ឥមស្ស ភោតោ គោតមស្ស សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានាមិ។ សាធុ មេ ភវំ គោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា អហំ ឥមស្ស ភោតោ គោតមស្ស សំខិត្តេន ភាសិតស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អវិភត្តស្ស វិត្ថារេន អត្ថំ អាជានេយ្យ’’ន្តិ។ ‘‘តេន ហិ, ព្រាហ្មណ, សុណាហិ, សាធុកំ មនសិ ករោហិ; ភាសិស្សាមី’’តិ។ ‘‘ឯវំ ភោ’’តិ ខោ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ ភគវតោ បច្ចស្សោសិ។ ភគវា ឯតទវោច –

‘‘ឥធ, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចស្ស កាយទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ កាយសុចរិតំ; វចីទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ វចីសុចរិតំ; មនោទុច្ចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ មនោសុចរិតំ។ ឯវំ ខោ, ព្រាហ្មណ, កតត្តា ច អកតត្តា ច ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជន្តិ។ ឥធ បន, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចស្ស កាយសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ កាយទុច្ចរិតំ; វចីសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ វចីទុច្ចរិតំ; មនោសុចរិតំ កតំ ហោតិ, អកតំ ហោតិ មនោទុច្ចរិតំ។ ឯវំ ខោ, ព្រាហ្មណ, កតត្តា ច អកតត្តា ច ឯវមិធេកច្ចេ សត្តា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជន្តី’’តិ។

‘‘អភិក្កន្តំ , ភោ គោតម…បេ.… ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត’’ន្តិ។

១៨. អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ភគវា ឯតទវោច – ‘‘ឯកំសេនាហំ, អានន្ទ, អករណីយំ វទាមិ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិត’’ន្តិ។ ‘‘យមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា ឯកំសេន អករណីយំ អក្ខាតំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ តស្មិំ អករណីយេ កយិរមានេ កោ អាទីនវោ បាដិកង្ខោ’’តិ? ‘‘យមិទំ, អានន្ទ, មយា ឯកំសេន អករណីយំ អក្ខាតំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ តស្មិំ អករណីយេ កយិរមានេ អយំ អាទីនវោ បាដិកង្ខោ – អត្តាបិ អត្តានំ ឧបវទតិ, អនុវិច្ច វិញ្ញូ គរហន្តិ, បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, សម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ យមិទំ, អានន្ទ, មយា ឯកំសេន អករណីយំ អក្ខាតំ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ តស្មិំ អករណីយេ កយិរមានេ អយំ អាទីនវោ បាដិកង្ខោ’’តិ។

‘‘ឯកំសេនាហំ, អានន្ទ, ករណីយំ វទាមិ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិត’’ន្តិ។ ‘‘យមិទំ, ភន្តេ, ភគវតា ឯកំសេន ករណីយំ អក្ខាតំ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ តស្មិំ ករណីយេ កយិរមានេ កោ អានិសំសោ បាដិកង្ខោ’’តិ? ‘‘យមិទំ, អានន្ទ, មយា ឯកំសេន ករណីយំ អក្ខាតំ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ តស្មិំ ករណីយេ កយិរមានេ អយំ អានិសំសោ បាដិកង្ខោ – អត្តាបិ អត្តានំ ន ឧបវទតិ, អនុវិច្ច វិញ្ញូ បសំសន្តិ, កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ, អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ យមិទំ, អានន្ទ, មយា ឯកំសេន ករណីយំ អក្ខាតំ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ តស្មិំ ករណីយេ កយិរមានេ អយំ អានិសំសោ បាដិកង្ខោ’’តិ។

១៩. ‘‘អកុសលំ, ភិក្ខវេ, បជហថ។ សក្កា, ភិក្ខវេ, អកុសលំ បជហិតុំ។ នោ ចេទំ [នោ ចេតំ (ស្យា. កំ. បី. ក.) សំ. និ. ៣.២៨ បស្សិតព្ពំ], ភិក្ខវេ, សក្កា អភវិស្ស អកុសលំ បជហិតុំ, នាហំ ឯវំ វទេយ្យំ – ‘អកុសលំ, ភិក្ខវេ, បជហថា’តិ។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កា អកុសលំ បជហិតុំ តស្មាហំ ឯវំ វទាមិ – ‘អកុសលំ, ភិក្ខវេ, បជហថា’តិ។ អកុសលញ្ច ហិទំ, ភិក្ខវេ [អកុសលំ ភិក្ខវេ (ក.)], បហីនំ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តេយ្យ នាហំ ឯវំ វទេយ្យំ – ‘អកុសលំ, ភិក្ខវេ, បជហថា’តិ។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, អកុសលំ បហីនំ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តតិ តស្មាហំ ឯវំ វទាមិ – ‘អកុសលំ , ភិក្ខវេ, បជហថា’’’តិ។

‘‘កុសលំ , ភិក្ខវេ, ភាវេថ។ សក្កា, ភិក្ខវេ, កុសលំ ភាវេតុំ។ នោ ចេទំ, ភិក្ខវេ, សក្កា អភវិស្ស កុសលំ ភាវេតុំ, នាហំ ឯវំ វទេយ្យំ – ‘កុសលំ, ភិក្ខវេ, ភាវេថា’តិ។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, សក្កា កុសលំ ភាវេតុំ តស្មាហំ ឯវំ វទាមិ – ‘កុសលំ, ភិក្ខវេ, ភាវេថា’តិ។ កុសលញ្ច ហិទំ, ភិក្ខវេ, ភាវិតំ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តេយ្យ, នាហំ ឯវំ វទេយ្យំ – ‘កុសលំ, ភិក្ខវេ, ភាវេថា’តិ។ យស្មា ច ខោ, ភិក្ខវេ, កុសលំ ភាវិតំ ហិតាយ សុខាយ សំវត្តតិ តស្មាហំ ឯវំ វទាមិ – ‘កុសលំ, ភិក្ខវេ, ភាវេថា’’’តិ។

២០. ‘‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សទ្ធម្មស្ស សម្មោសាយ អន្តរធានាយ សំវត្តន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ទុន្និក្ខិត្តញ្ច បទព្យញ្ជនំ អត្ថោ ច ទុន្នីតោ។ ទុន្និក្ខិត្តស្ស , ភិក្ខវេ, បទព្យញ្ជនស្ស អត្ថោបិ ទុន្នយោ ហោតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា សទ្ធម្មស្ស សម្មោសាយ អន្តរធានាយ សំវត្តន្តី’’តិ។

២១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សទ្ធម្មស្ស ឋិតិយា អសម្មោសាយ អនន្តរធានាយ សំវត្តន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? សុនិក្ខិត្តញ្ច បទព្យញ្ជនំ អត្ថោ ច សុនីតោ។ សុនិក្ខិត្តស្ស, ភិក្ខវេ, បទព្យញ្ជនស្ស អត្ថោបិ សុនយោ ហោតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា សទ្ធម្មស្ស ឋិតិយា អសម្មោសាយ អនន្តរធានាយ សំវត្តន្តី”តិ។

អធិករណវគ្គោ ទុតិយោ។

៣. ពាលវគ្គោ

២២. ‘‘‘ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អច្ចយំ អច្ចយតោ ន បស្សតិ, យោ ច អច្ចយំ ទេសេន្តស្ស យថាធម្មំ នប្បដិគ្គណ្ហាតិ ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា’តិ។ ‘ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អច្ចយំ អច្ចយតោ បស្សតិ, យោ ច អច្ចយំ ទេសេន្តស្ស យថាធម្មំ បដិគ្គណ្ហាតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា’’’តិ។

២៣. ‘‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ទុដ្ឋោ វា ទោសន្តរោ, សទ្ធោ វា ទុគ្គហិតេន [ទុគ្គហិតេន (សី.)]។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តី’’តិ។

២៤. ‘‘‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេតិ, យោ ច ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តី’តិ។ ‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ នាព្ភាចិក្ខន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេន អភាសិតំ អលបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេតិ, យោ ច ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេន ភាសិតំ លបិតំ តថាគតេនាតិ ទីបេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតំ នាព្ភាចិក្ខន្តី’’’តិ។

២៥. ‘‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច នេយ្យត្ថំ សុត្តន្តំ នីតត្ថោ សុត្តន្តោតិ ទីបេតិ, យោ ច នីតត្ថំ សុត្តន្តំ នេយ្យត្ថោ សុត្តន្តោតិ ទីបេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតំ អព្ភាចិក្ខន្តី’’តិ។

២៦. ‘‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, តថាគតំ នាព្ភាចិក្ខន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច នេយ្យត្ថំ សុត្តន្តំ នេយ្យត្ថោ សុត្តន្តោតិ ទីបេតិ , យោ ច នីតត្ថំ សុត្តន្តំ នីតត្ថោ សុត្តន្តោតិ ទីបេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តថាគតំ នាព្ភាចិក្ខន្តី’’តិ។

២៧. ‘‘បដិច្ឆន្នកម្មន្តស្ស , ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរា គតិ បាដិកង្ខា – និរយោ វា តិរច្ឆានយោនិ វាតិ។ អប្បដិច្ឆន្នកម្មន្តស្ស, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរា គតិ បាដិកង្ខា – ទេវា វា មនុស្សា វា’’តិ។

២៨. ‘‘មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស , ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរា គតិ បាដិកង្ខា – និរយោ វា តិរច្ឆានយោនិ វា’’តិ។

២៩. ‘‘សម្មាទិដ្ឋិកស្ស, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរា គតិ បាដិកង្ខា – ទេវា វា មនុស្សា វា’’តិ។

៣០. ‘‘ទុស្សីលស្ស, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បដិគ្គាហា – និរយោ វា តិរច្ឆានយោនិ វា។ សីលវតោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បដិគ្គាហា – ទេវា វា មនុស្សា វា’’តិ [ទេវោ វា មនុស្សោ វាតិ (ក.)]។

៣១. ‘‘ទ្វាហំ, ភិក្ខវេ, អត្ថវសេ សម្បស្សមានោ អរញ្ញវនបត្ថានិ [អរញ្ញេ បវនបត្ថានិ (សី. បី.)] បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវាមិ។ កតមេ ទ្វេ? អត្តនោ ច ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សម្បស្សមានោ, បច្ឆិមញ្ច ជនតំ អនុកម្បមានោ។ ឥមេ ខោ អហំ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អត្ថវសេ សម្បស្សមានោ អរញ្ញវនបត្ថានិ បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវាមី’’តិ។

៣២. ‘‘ទ្វេ មេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា វិជ្ជាភាគិយា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ សមថោ, ភិក្ខវេ, ភាវិតោ កមត្ថ [កិមត្ថ (ស្យា. កំ.), កតមត្ថ (ក.)] មនុភោតិ? ចិត្តំ ភាវីយតិ។ ចិត្តំ ភាវិតំ កមត្ថមនុភោតិ? យោ រាគោ សោ បហីយតិ។ វិបស្សនា, ភិក្ខវេ, ភាវិតា កមត្ថមនុភោតិ? បញ្ញា ភាវីយតិ។ បញ្ញា ភាវិតា កមត្ថមនុភោតិ? យា អវិជ្ជា សា បហីយតិ។ រាគុបក្កិលិដ្ឋំ វា, ភិក្ខវេ, ចិត្តំ ន វិមុច្ចតិ, អវិជ្ជុបក្កិលិដ្ឋា វា បញ្ញា ភាវីយតិ។ ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, រាគវិរាគា ចេតោវិមុត្តិ, អវិជ្ជាវិរាគា បញ្ញាវិមុត្តី’’តិ។

ពាលវគ្គោ តតិយោ។

៤. សមចិត្តវគ្គោ

៣៣. “អសប្បុរិសភូមិញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ សប្បុរិសភូមិញ្ច។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ។ ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសភូមិ? អសប្បុរិសោ, ភិក្ខវេ, អកតញ្ញូ ហោតិ អកតវេទី។ អសព្ភិ ហេតំ, ភិក្ខវេ, ឧបញ្ញាតំ យទិទំ អកតញ្ញុតា អកតវេទិតា។ កេវលា ឯសា, ភិក្ខវេ, អសប្បុរិសភូមិ យទិទំ អកតញ្ញុតា អកតវេទិតា។ សប្បុរិសោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, កតញ្ញូ ហោតិ កតវេទី។ សព្ភិ ហេតំ, ភិក្ខវេ, ឧបញ្ញាតំ យទិទំ កតញ្ញុតា កតវេទិតា។ កេវលា ឯសា, ភិក្ខវេ, សប្បុរិសភូមិ យទិទំ កតញ្ញុតា កតវេទិតា”តិ។

៣៤. “ទ្វិន្នាហំ, ភិក្ខវេ, ន សុប្បតិការំ វទាមិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? មាតុ ច បិតុ ច។ ឯកេន, ភិក្ខវេ, អំសេន មាតរំ បរិហរេយ្យ , ឯកេន អំសេន បិតរំ បរិហរេយ្យ វស្សសតាយុកោ វស្សសតជីវី សោ ច នេសំ ឧច្ឆាទនបរិមទ្ទនន្ហាបនសម្ពាហនេន។ តេ ច តត្ថេវ មុត្តករីសំ ចជេយ្យុំ។ ន ត្វេវ, ភិក្ខវេ, មាតាបិតូនំ កតំ វា ហោតិ បដិកតំ វា។ ឥមិស្សា ច, ភិក្ខវេ, មហាបថវិយា បហូតរត្តរតនាយ [បហូតសត្តរតនាយ (សី. ស្យា. កំ. បី.) តិកនិបាតេ មហាវគ្គេ ទសមសុត្តដីកាយំ ទស្សិតបាឡិយា សមេតិ] មាតាបិតរោ ឥស្សរាធិបច្ចេ រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេយ្យ, ន ត្វេវ, ភិក្ខវេ, មាតាបិតូនំ កតំ វា ហោតិ បដិកតំ វា។ តំ កិស្ស ហេតុ? ពហុការា [ពហូបការា (ក.)], ភិក្ខវេ, មាតាបិតរោ បុត្តានំ អាបាទកា បោសកា ឥមស្ស លោកស្ស ទស្សេតារោ។ យោ ច ខោ, ភិក្ខវេ, មាតាបិតរោ អស្សទ្ធេ សទ្ធាសម្បទាយ សមាទបេតិ និវេសេតិ បតិដ្ឋាបេតិ, ទុស្សីលេ សីលសម្បទាយ សមាទបេតិ និវេសេតិ បតិដ្ឋាបេតិ, មច្ឆរី ចាគសម្បទាយ សមាទបេតិ និវេសេតិ បតិដ្ឋាបេតិ, ទុប្បញ្ញេ បញ្ញាសម្បទាយ សមាទបេតិ និវេសេតិ បតិដ្ឋាបេតិ, ឯត្តាវតា ខោ, ភិក្ខវេ, មាតាបិតូនំ កតញ្ច ហោតិ បដិកតញ្ចា”តិ [បដិកតញ្ច អតិកតញ្ចាតិ (សី. បី.)]។

៣៥. អថ ខោ អញ្ញតរោ ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ…បេ…. ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កឹវាទី ភវំ គោតមោ កិមក្ខាយី”តិ? “កិរិយវាទី ចាហំ, ព្រាហ្មណ, អកិរិយវាទី ចា”តិ។ “យថាកថំ បន ភវំ គោតមោ កិរិយវាទី ច អកិរិយវាទី ចា”តិ?

“អកិរិយំ ខោ អហំ, ព្រាហ្មណ, វទាមិ កាយទុច្ចរិតស្ស វចីទុច្ចរិតស្ស មនោទុច្ចរិតស្ស, អនេកវិហិតានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អកិរិយំ វទាមិ។ កិរិយញ្ច ខោ អហំ, ព្រាហ្មណ, វទាមិ កាយសុចរិតស្ស វចីសុចរិតស្ស មនោសុចរិតស្ស, អនេកវិហិតានំ កុសលានំ ធម្មានំ កិរិយំ វទាមិ។ ឯវំ ខោ អហំ, ព្រាហ្មណ, កិរិយវាទី ច អកិរិយវាទី ចា”តិ។

“អភិក្កន្តំ, ភោ គោតម…បេ…. ឧបាសកំ មំ ភវំ គោតមោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៣៦. អថ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច – “កតិ នុ ខោ, ភន្តេ, លោកេ ទក្ខិណេយ្យា, កត្ថ ច ទានំ ទាតព្ព”ន្តិ? “ទ្វេ ខោ, គហបតិ, លោកេ ទក្ខិណេយ្យា – សេខោ ច អសេខោ ច។ ឥមេ ខោ, គហបតិ, ទ្វេ លោកេ ទក្ខិណេយ្យា, ឯត្ថ ច ទានំ ទាតព្ព”ន្តិ។

ឥទមវោច ភគវា។ ឥទំ វត្វាន [វត្វា (សី. បី.) ឯវមីទិសេសុ ឋានេសុ] សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

“សេខោ អសេខោ ច ឥមស្មិំ លោកេ,
អាហុនេយ្យា យជមានានំ ហោន្តិ;
តេ ឧជ្ជុភូតា [ឧជុភូតា (ស្យា. កំ. ក.)] កាយេន, វាចាយ ឧទ ចេតសា;
ខេត្តំ តំ យជមានានំ, ឯត្ថ ទិន្នំ មហប្ផល”ន្តិ។

៣៧. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា សារិបុត្តោ សាវត្ថិយំ វិហរតិ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ។ តត្រ ខោ អាយស្មា សារិបុត្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – “អាវុសោ ភិក្ខវេ”តិ។ “អាវុសោ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ។

អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច – “អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច, អាវុសោ, បុគ្គលំ ទេសេស្សាមិ ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវមាវុសោ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស បច្ចស្សោសុំ។ អាយស្មា សារិបុត្តោ ឯតទវោច –

“កតមោ ចាវុសោ, អជ្ឈត្តសំយោជនោ បុគ្គលោ? ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ , អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ ឧបបជ្ជតិ។ សោ តតោ ចុតោ អាគាមី ហោតិ, អាគន្តា ឥត្ថត្តំ។ អយំ វុច្ចតិ, អាវុសោ, អជ្ឈត្តសំយោជនោ បុគ្គលោ អាគាមី ហោតិ, អាគន្តា ឥត្ថត្តំ។

“កតមោ ចាវុសោ, ពហិទ្ធាសំយោជនោ បុគ្គលោ? ឥធាវុសោ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ, បាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហរតិ អាចារគោចរសម្បន្នោ, អណុមត្តេសុ វជ្ជេសុ ភយទស្សាវី, សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។ សោ អញ្ញតរំ សន្តំ ចេតោវិមុត្តិំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ ឧបបជ្ជតិ។ សោ តតោ ចុតោ អនាគាមី ហោតិ, អនាគន្តា ឥត្ថត្តំ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ, ពហិទ្ធាសំយោជនោ បុគ្គលោ អនាគាមី ហោតិ, អនាគន្តា ឥត្ថត្តំ។

“បុន ចបរំ, អាវុសោ, ភិក្ខុ សីលវា ហោតិ…បេ… សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ។ សោ កាមានំយេវ និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ។ សោ ភវានំយេវ និព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ។ សោ តណ្ហាក្ខយាយ បដិបន្នោ ហោតិ។ សោ លោភក្ខយាយ បដិបន្នោ ហោតិ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អញ្ញតរំ ទេវនិកាយំ ឧបបជ្ជតិ។ សោ តតោ ចុតោ អនាគាមី ហោតិ, អនាគន្តា ឥត្ថត្តំ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ, ពហិទ្ធាសំយោជនោ បុគ្គលោ អនាគាមី ហោតិ, អនាគន្តា ឥត្ថត្ត”ន្តិ។

អថ ខោ សម្ពហុលា សមចិត្តា ទេវតា យេន ភគវា តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ តា ទេវតា ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – “ឯសោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ភិក្ខូនំ អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច បុគ្គលំ ទេសេតិ ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច។ ហដ្ឋា, ភន្តេ, បរិសា។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា យេនាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា”តិ។ អធិវាសេសិ ភគវា តុណ្ហីភាវេន។ អថ ខោ ភគវា – សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សមិញ្ជិតំ [សម្មិញ្ជិតំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] វា ពាហំ បសារេយ្យ, បសារិតំ វា ពាហំ សមិញ្ជេយ្យ , ឯវមេវ – ជេតវនេ អន្តរហិតោ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស សម្មុខេ បាតុរហោសិ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តេ អាសនេ។ អាយស្មាបិ ខោ សារិបុត្តោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នំ ខោ អាយស្មន្តំ សារិបុត្តំ ភគវា ឯតទវោច –

“ឥធ, សារិបុត្ត, សម្ពហុលា សមចិត្តា ទេវតា យេនាហំ តេនុបសង្កមឹសុ; ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋំសុ។ ឯកមន្តំ ឋិតា ខោ, សារិបុត្ត, តា ទេវតា មំ ឯតទវោចុំ – ‘ឯសោ, ភន្តេ, អាយស្មា សារិបុត្តោ បុព្ពារាមេ មិគារមាតុបាសាទេ ភិក្ខូនំ អជ្ឈត្តសំយោជនញ្ច បុគ្គលំ ទេសេតិ ពហិទ្ធាសំយោជនញ្ច។ ហដ្ឋា, ភន្តេ, បរិសា។ សាធុ, ភន្តេ, ភគវា យេន អាយស្មា សារិបុត្តោ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្បំ ឧបាទាយា’តិ។ តា ខោ បន, សារិបុត្ត, ទេវតា ទសបិ ហុត្វា វីសម្បិ ហុត្វា តឹសម្បិ ហុត្វា ចត្តាលីសម្បិ ហុត្វា បញ្ញាសម្បិ ហុត្វា សដ្ឋិបិ ហុត្វា អារគ្គកោដិនិតុទនមត្តេបិ តិដ្ឋន្តិ, ន ច អញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តិ [ព្យាពាធេន្តីតិ (សព្ពត្ថ)]។ សិយា ខោ បន [បន តេ (សី. ស្យា. កំ. បី.)], សារិបុត្ត, ឯវមស្ស – ‘តត្ថ នូន តាសំ ទេវតានំ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ យេន តា ទេវតា ទសបិ ហុត្វា វីសម្បិ ហុត្វា តឹសម្បិ ហុត្វា ចត្តាលីសម្បិ ហុត្វា បញ្ញាសម្បិ ហុត្វា សដ្ឋិបិ ហុត្វា អារគ្គកោដិនិតុទនមត្តេបិ តិដ្ឋន្តិ ន ច អញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តី’តិ។ ន ខោ បនេតំ, សារិបុត្ត, ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ។ ឥធេវ ខោ, សារិបុត្ត, តាសំ ទេវតានំ តថា ចិត្តំ ភាវិតំ, យេន តា ទេវតា ទសបិ ហុត្វា…បេ… ន ច អញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាធេន្តិ។ តស្មាតិហ, សារិបុត្ត, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ – ‘សន្តិន្ទ្រិយា ភវិស្សាម សន្តមានសា’តិ។ ឯវញ្ហិ វោ, សារិបុត្ត, សិក្ខិតព្ពំ។ ‘សន្តិន្ទ្រិយានញ្ហិ វោ, សារិបុត្ត, សន្តមានសានំ សន្តំយេវ កាយកម្មំ ភវិស្សតិ សន្តំ វចីកម្មំ សន្តំ មនោកម្មំ។ សន្តំយេវ ឧបហារំ ឧបហរិស្សាម សព្រហ្មចារីសូ’តិ។ ‘ឯវញ្ហិ វោ, សារិបុត្ត, សិក្ខិតព្ពំ។ អនស្សុំ ខោ, សារិបុត្ត, អញ្ញតិត្ថិយា បរិព្ពាជកា យេ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ នាស្សោសុ’”ន្តិ។

៣៨. ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាកច្ចានោ វរណាយំ វិហរតិ ភទ្ទសារិតីរេ [កទ្ទមទហតីរេ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ អថ ខោ អារាមទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាកច្ចានេន សទ្ធិំ សម្មោទិ។ សម្មោទនីយំ កថំ សារណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ អារាមទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច – “កោ នុ ខោ, ភោ កច្ចាន, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន ខត្តិយាបិ ខត្តិយេហិ វិវទន្តិ, ព្រាហ្មណាបិ ព្រាហ្មណេហិ វិវទន្តិ, គហបតិកាបិ គហបតិកេហិ

វិវទន្តី’’តិ? ‘‘កាមរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធ [កាមរាគវិនិវេសវិនិពទ្ធ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានហេតុ ខោ, ព្រាហ្មណ, ខត្តិយាបិ ខត្តិយេហិ វិវទន្តិ, ព្រាហ្មណាបិ ព្រាហ្មណេហិ វិវទន្តិ, គហបតិកាបិ គហបតិកេហិ វិវទន្តី’’តិ។

‘‘កោ បន, ភោ កច្ចាន, ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន សមណាបិ សមណេហិ វិវទន្តី’’តិ? ‘‘ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានហេតុ ខោ, ព្រាហ្មណ, សមណាបិ សមណេហិ វិវទន្តី’’តិ។

‘‘អត្ថិ បន, ភោ កច្ចាន, កោចិ លោកស្មិំ យោ ឥមញ្ចេវ កាមរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ, ឥមញ្ច ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ’’តិ? ‘‘អត្ថិ, ព្រាហ្មណ, លោកស្មិំ យោ ឥមញ្ចេវ កាមរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ, ឥមញ្ច ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ’’តិ។

‘‘កោ បន សោ, ភោ កច្ចាន, លោកស្មិំ យោ ឥមញ្ចេវ កាគរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ, ឥមញ្ច ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ’’តិ? ‘‘អត្ថិ, ព្រាហ្មណ, បុរត្ថិមេសុ ជនបទេសុ សាវត្ថី នាម នគរំ។ តត្ថ សោ ភគវា ឯតរហិ វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។ សោ ហិ, ព្រាហ្មណ, ភគវា ឥមញ្ចេវ កាមរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ , ឥមញ្ច ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ’’តិ។

ឯវំ វុត្តេ អារាមទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទក្ខិណំ ជាណុមណ្ឌលំ បថវិយំ និហន្ត្វា យេន ភគវា តេនញ្ជលិំ បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

‘‘នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស, នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស, នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។ យោ ហិ សោ ភគវា ឥមញ្ចេវ កាមរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ, ឥមញ្ច ទិដ្ឋិរាគាភិនិវេសវិនិពន្ធបលិគេធបរិយុដ្ឋានជ្ឈោសានំ សមតិក្កន្តោ’’តិ។

‘‘អភិក្កន្តំ, ភោ កច្ចាន, អភិក្កន្តំ, ភោ កច្ចាន! សេយ្យថាបិ, ភោ កច្ចាន, និក្កុជ្ជិតំ វា ឧក្កុជ្జេយ្យ, បដិច្ឆន្នំ វា វិវរេយ្យ, មូឡ្ហស្ស វា មគ្គំ អាចិក្ខេយ្យ, អន្ធការេ វា តេលបជ្ជោតំ ធារេយ្យ – ‘ចក្ខុមន្តោ រូបានិ ទក្ខន្តី’តិ, ឯវមេវំ ភោតា កច្ចានេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ។ ឯសាហំ, ភោ កច្ចាន, តំ ភវន្តំ គោតមំ សរណំ គច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច។ ឧបាសកំ មំ ភវំ កច្ចានោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត’’ន្តិ។

៣៩. ឯកំ សមយំ អាយស្មា មហាកច្ចានោ មធុរាយំ វិហរតិ គុន្ទាវនេ។ អថ ខោ កន្ទរាយនោ [កណ្ឌរាយនោ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ព្រាហ្មណោ យេនាយស្មា មហាកច្ចានោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា មហាកច្ចានេន សទ្ធិំ…បេ.… ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ កន្ទរាយនោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទវោច – ‘‘សុតំ មេតំ, ភោ កច្ចាន, ‘ន សមណោ កច្ចានោ ព្រាហ្មណេ ជិណ្ណេ វុឌ្ឍេ មហល្លកេ អទ្ធគតេ វយោអនុប្បត្តេ អភិវាទេតិ វា បច្ចុដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតី’តិ។ តយិទំ, ភោ កច្ចាន, តថេវ? ន ហិ ភវំ កច្ចានោ ព្រាហ្មណេ ជិណ្ណេ វុឌ្ឍេ មហល្លកេ អទ្ធគតេ វយោអនុប្បត្តេ អភិវាទេតិ វា បច្ចុដ្ឋេតិ វា អាសនេន វា និមន្តេតិ។ តយិទំ, ភោ កច្ចាន, ន សម្បន្នមេវា’’តិ។

‘‘អត្ថិ, ព្រាហ្មណ, តេន ភគវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធេន វុឌ្ឍភូមិ ច អក្ខាតា ទហរភូមិ ច។ វុឌ្ឍោ ចេបិ, ព្រាហ្មណ, ហោតិ អាសីតិកោ វា នាវុតិកោ វា វស្សសតិកោ វា ជាតិយា, សោ ច កាមេ បរិភុញ្ជតិ កាមមជ្ឈាវសតិ កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហតិ កាមវិតក្កេហិ ខជ្ជតិ កាមបរិយេសនាយ ឧស្សុកោ។ អថ ខោ សោ ពាលោ ន ថេរោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតិ។ ទហរោ ចេបិ, ព្រាហ្មណ, ហោតិ យុវា សុសុកាឡកេសោ ភទ្រេន យោព្ពនេន សមន្នាគតោ បឋមេន វយសា ។ សោ ច ន កាមេ បរិភុញ្ជតិ ន កាមមជ្ឈាវសតិ, ន កាមបរិឡាហេន បរិឌយ្ហតិ, ន កាមវិតក្កេហិ ខជ្ជតិ, ន កាមបរិយេសនាយ ឧស្សុកោ។ អថ ខោ សោ បណ្ឌិតោ ថេរោត្វេវ សង្ខ្យំ គច្ឆតី’’តិ។

ឯវំ វុត្តេ កន្ទរាយនោ ព្រាហ្មណោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ករិត្វា ទហរានំ សតំ [សុទំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] ភិក្ខូនំ បាទេ សិរសា វន្ទតិ – ‘‘វុឌ្ឍា ភវន្តោ, វុឌ្ឍភូមិយំ ឋិតា។ ទហរា មយំ, ទហរភូមិយំ ឋិតា’’តិ។

“អភិក្កន្តំ, ភោ កច្ចាន…បេ…. ឧបាសកំ មំ ភវំ កច្ចានោ ធារេតុ អជ្ជតគ្គេ បាណុបេតំ សរណំ គត”ន្តិ។

៤០. “យស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ ចោរា ពលវន្តោ ហោន្តិ, រាជានោ តស្មិំ សមយេ ទុព្ពលា ហោន្តិ។ តស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ រញ្ញោ ន ផាសុ ហោតិ អតិយាតុំ វា និយ្យាតុំ វា បច្ចន្តិមេ វា ជនបទេ អនុសញ្ញាតុំ។ ព្រាហ្មណគហបតិកានម្បិ តស្មិំ សមយេ ន ផាសុ ហោតិ អតិយាតុំ វា និយ្យាតុំ វា ពាហិរានិ វា កម្មន្តានិ បដិវេក្ខិតុំ។ ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ បាបភិក្ខូ ពលវន្តោ ហោន្តិ, បេសលា ភិក្ខូ តស្មិំ សមយេ ទុព្ពលា ហោន្តិ។ តស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ បេសលា ភិក្ខូ តុណ្ហីភូតា តុណ្ហីភូតាវ សង្ឃមជ្ឈេ សង្កសាយន្តិ [សង្កម្ម ឈាយន្តិ (ក.), សញ្ឈាយន្តិ (សី. អដ្ឋ.)] បច្ចន្តិមេ វា ជនបទេ អច្ឆន្តិ [ភជន្តិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, ហោតិ ពហុជនាហិតាយ ពហុជនាសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អនត្ថាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សានំ។

“យស្មិំ , ភិក្ខវេ, សមយេ រាជានោ ពលវន្តោ ហោន្តិ, ចោរា តស្មិំ សមយេ ទុព្ពលា ហោន្តិ។ តស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ រញ្ញោ ផាសុ ហោតិ អតិយាតុំ វា និយ្យាតុំ វា បច្ចន្តិមេ វា ជនបទេ អនុសញ្ញាតុំ។ ព្រាហ្មណគហបតិកានម្បិ តស្មិំ សមយេ ផាសុ ហោតិ អតិយាតុំ វា និយ្យាតុំ វា ពាហិរានិ វា កម្មន្តានិ បដិវេក្ខិតុំ។ ឯវមេវំ ខោ, ភិក្ខវេ, យស្មិំ សមយេ បេសលា ភិក្ខូ ពលវន្តោ ហោន្តិ, បាបភិក្ខូ តស្មិំ សមយេ ទុព្ពលា ហោន្តិ។ តស្មិំ, ភិក្ខវេ, សមយេ បាបភិក្ខូ តុណ្ហីភូតា តុណ្ហីភូតាវ សង្ឃមជ្ឈេ សង្កសាយន្តិ, យេន វា បន តេន បក្កមន្តិ [បបតន្តិ (សី. ស្យា. កំ. បី.)]។ តយិទំ, ភិក្ខវេ, ហោតិ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សាន”ន្តិ។

៤១. “ទ្វិន្នាហំ , ភិក្ខវេ, មិច្ឆាបដិបត្តិំ ន វណ្ណេមិ, គិហិស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា។ គិហី វា, ភិក្ខវេ, បព្ពជិតោ វា មិច្ឆាបដិបន្នោ មិច្ឆាបដិបត្តាធិករណហេតុ ន អារាធកោ ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ។

“ទ្វិន្នាហំ, ភិក្ខវេ, សម្មាបដិបត្តិំ វណ្ណេមិ, គិហិស្ស វា បព្ពជិតស្ស វា។ គិហី វា, ភិក្ខវេ, បព្ពជិតោ វា សម្មាបដិបន្នោ សម្មាបដិបត្តាធិករណហេតុ អារាធកោ ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសល”ន្តិ។

៤២. “យេ តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ទុគ្គហិតេហិ សុត្តន្តេហិ ព្យញ្ជនប្បតិរូបកេហិ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច បដិពាហន្តិ តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ពហុជនាហិតាយ បដិបន្នា ពហុជនាសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អនត្ថាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ ទេវមនុស្សានំ។ ពហុញ្ច តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ អបុញ្ញំ បសវន្តិ, តេ ចិមំ សទ្ធម្មំ អន្តរធាបេន្តិ។

“យេ តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ សុគ្គហិតេហិ សុត្តន្តេហិ ព្យញ្ជនប្បតិរូបកេហិ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុលោមេន្តិ តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ ពហុជនហិតាយ បដិបន្នា ពហុជនសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ។ ពហុញ្ច តេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខូ បុញ្ញំ បសវន្តិ, តេ ចិមំ សទ្ធម្មំ ឋបេន្តី”តិ។

សមចិត្តវគ្គោ ចតុត្ថោ។

៥. បរិសវគ្គោ

៤៣. “ទ្វេមា , ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? ឧត្តានា ច បរិសា គម្ភីរា ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, ឧត្តានា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ឧទ្ធតា ហោន្តិ ឧន្នឡា ចបលា មុខរា វិកិណ្ណវាចា មុដ្ឋស្សតី អសម្បជានា អសមាហិតា វិព្ភន្តចិត្តា បាកតិន្ទ្រិយា។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ឧត្តានា បរិសា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, គម្ភីរា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ អនុទ្ធតា ហោន្តិ អនុន្នឡា អចបលា អមុខរា អវិកិណ្ណវាចា ឧបដ្ឋិតស្សតី សម្បជានា សមាហិតា ឯកគ្គចិត្តា សំវុតិន្ទ្រិយា។ អយំ វុច្ចតិ , ភិក្ខវេ, គម្ភីរា បរិសា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ គម្ភីរា បរិសា”តិ។

៤៤. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? វគ្គា ច បរិសា សមគ្គា ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, វគ្គា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ភណ្ឌនជាតា កលហជាតា វិវាទាបន្នា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តីហិ វិតុទន្តា វិហរន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, វគ្គា បរិសា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, សមគ្គា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ សមគ្គា សម្មោទមានា អវិវទមានា ខីរោទកីភូតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខូហិ សម្បស្សន្តា វិហរន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, សមគ្គា បរិសា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ សមគ្គា បរិសា”តិ។

៤៥. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? អនគ្គវតី ច បរិសា អគ្គវតី ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, អនគ្គវតី បរិសា? ឥធ , ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ថេរា ភិក្ខូ ពាហុលិកា [ពាហុល្លិកា (ស្យា. កំ. ក.) ដីកា ឱលោកេតព្ពា] ហោន្តិ សាថលិកា, ឱក្កមនេ បុព្ពង្គមា, បវិវេកេ និក្ខិត្តធុរា, ន វីរិយំ អារភន្តិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ តេសំ បច្ឆិមា ជនតា ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ។ សាបិ ហោតិ ពាហុលិកា សាថលិកា, ឱក្កមនេ បុព្ពង្គមា, បវិវេកេ និក្ខិត្តធុរា, ន វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អនគ្គវតី បរិសា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, អគ្គវតី បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ថេរា ភិក្ខូ ន ពាហុលិកា ហោន្តិ ន សាថលិកា, ឱក្កមនេ និក្ខិត្តធុរា, បវិវេកេ បុព្ពង្គមា, វីរិយំ អារភន្តិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ តេសំ បច្ឆិមា ជនតា ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ។ សាបិ ហោតិ ន ពាហុលិកា ន សាថលិកា, ឱក្កមនេ និក្ខិត្តធុរា, បវិវេកេ បុព្ពង្គមា, វីរិយំ អារភតិ អប្បត្តស្ស បត្តិយា អនធិគតស្ស អធិគមាយ អសច្ឆិកតស្ស សច្ឆិកិរិយាយ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អគ្គវតី បរិសា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ អគ្គវតី បរិសា”តិ។

៤៦. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? អនរិយា ច បរិសា អរិយា ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, អនរិយា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ‘ឥទំ ទុក្ខ’ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ, ‘អយំ ទុក្ខសមុទយោ’តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធោ’តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ , ‘អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ នប្បជានន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អនរិយា បរិសា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, អរិយា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ‘ឥទំ ទុក្ខ’ន្តិ យថាភូតំ បជានន្តិ, ‘អយំ ទុក្ខសមុទយោ’តិ យថាភូតំ បជានន្តិ, ‘អយំ ទុក្ខនិរោធោ’តិ យថាភូតំ បជានន្តិ , ‘អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អរិយា បរិសា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ អរិយា បរិសា”តិ។

៤៧. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? បរិសាកសដោ ច បរិសាមណ្ឌោ ច។ កតមោ ច, ភិក្ខវេ, បរិសាកសដោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ឆន្ទាគតិំ គច្ឆន្តិ, ទោសាគតិំ គច្ឆន្តិ, មោហាគតិំ គច្ឆន្តិ, ភយាគតិំ គច្ឆន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បរិសាកសដោ។

“កតមោ ច, ភិក្ខវេ, បរិសាមណ្ឌោ? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ ន ឆន្ទាគតិំ គច្ឆន្តិ, ន ទោសាគតិំ គច្ឆន្តិ, ន មោហាគតិំ គច្ឆន្តិ, ន ភយាគតិំ គច្ឆន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បរិសាមណ្ឌោ។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ បរិសាមណ្ឌោ”តិ។

៤៨. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? ឧក្កាចិតវិនីតា បរិសា នោបដិបុច្ឆាវិនីតា, បដិបុច្ឆាវិនីតា បរិសា នោឧក្កាចិតវិនីតា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, ឧក្កាចិតវិនីតា បរិសា នោបដិបុច្ឆាវិនីតា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ យេ តេ សុត្តន្តា តថាគតភាសិតា គម្ភីរា គម្ភីរត្ថា លោកុត្តរា សុញ្ញតាបដិសំយុត្តា តេសុ ភញ្ញមានេសុ ន សុស្សូសន្តិ ន សោតំ ឱទហន្តិ ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ ន ច តេ ធម្មេ ឧគ្គហេតព្ពំ បរិយាបុណិតព្ពំ មញ្ញន្តិ។ យេ បន តេ សុត្តន្តា កវិតា [កវិកតា (សព្ពត្ថ) ដីកា ឱលោកេតព្ពា] កាវេយ្យា ចិត្តក្ខរា ចិត្តព្យញ្ជនា ពាហិរកា សាវកភាសិតា តេសុ ភញ្ញមានេសុ សុស្សូសន្តិ សោតំ ឱទហន្តិ អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ, តេ ធម្មេ ឧគ្គហេតព្ពំ បរិយាបុណិតព្ពំ មញ្ញន្តិ, តេ ច តំ ធម្មំ បរិយាបុណិត្វា ន ចេវ អញ្ញមញ្ញំ បដិបុច្ឆន្តិ ន ច បដិវិចរន្តិ – ‘ឥទំ កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ? តេ អវិវដញ្ចេវ ន វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ន ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ ន បដិវិនោទេន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ឧក្កាចិតវិនីតា បរិសា នោ បដិបុច្ឆាវិនីតា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, បដិបុច្ឆាវិនីតា បរិសា នោឧក្កាចិតវិនីតា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ យេ តេ សុត្តន្តា កវិតា កាវេយ្យា ចិត្តក្ខរា ចិត្តព្យញ្ជនា ពាហិរកា សាវកភាសិតា តេសុ ភញ្ញមានេសុ ន សុស្សូសន្តិ ន សោតំ ឱទហន្តិ ន អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ, ន ច តេ ធម្មេ ឧគ្គហេតព្ពំ បរិយាបុណិតព្ពំ មញ្ញន្តិ។ យេ បន តេ សុត្តន្តា តថាគតភាសិតា គម្ភីរា គម្ភីរត្ថា លោកុត្តរា សុញ្ញតាបដិសំយុត្តា តេសុ ភញ្ញមានេសុ សុស្សូសន្តិ សោតំ ឱទហន្តិ អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេន្តិ, តេ ច ធម្មេ ឧគ្គហេតព្ពំ បរិយាបុណិតព្ពំ មញ្ញន្តិ។ តេ តំ ធម្មំ បរិយាបុណិត្វា អញ្ញមញ្ញំ បដិបុច្ឆន្តិ បដិវិចរន្តិ – ‘ឥទំ កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ? តេ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានីករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, បដិបុច្ឆាវិនីតា បរិសា នោឧក្កាចិតវិនីតា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ បដិបុច្ឆាវិនីតា បរិសា នោឧក្កាចិតវិនីតា”តិ។

៤៩. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? អាមិសគរុ បរិសា នោ សទ្ធម្មគរុ, សទ្ធម្មគរុ បរិសា នោ អាមិសគរុ។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, អាមិសគរុ បរិសា នោ សទ្ធម្មគរុ? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ គិហីនំ ឱទាតវសនានំ សម្មុខា អញ្ញមញ្ញស្ស វណ្ណំ ភាសន្តិ – ‘អសុកោ ភិក្ខុ ឧភតោភាគវិមុត្តោ, អសុកោ បញ្ញាវិមុត្តោ , អសុកោ កាយសក្ខី , អសុកោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ, អសុកោ សទ្ធាវិមុត្តោ, អសុកោ ធម្មានុសារី, អសុកោ សទ្ធានុសារី, អសុកោ សីលវា កល្យាណធម្មោ, អសុកោ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ’តិ។ តេ តេន លាភំ លភន្តិ។ តេ តំ លាភំ លភិត្វា គថិតា [គធិតា (ក.)] មុច្ឆិតា អជ្ឈោបន្នា [អជ្ឈោសានា (ក.), អនជ្ឈោបន្នា (សី. ស្យា. ក.) តិកនិបាតេ កុសិនារវគ្គេ បឋមសុត្តដីកា ឱលោកេតព្ពា] អនាទីនវទស្សាវិនោ អនិស្សរណបញ្ញា បរិភុញ្ជន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អាមិសគរុ បរិសា នោ សទ្ធម្មគរុ។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, សទ្ធម្មគរុ បរិសា នោអាមិសគរុ? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ គិហីនំ ឱទាតវសនានំ សម្មុខា អញ្ញមញ្ញស្ស វណ្ណំ ន ភាសន្តិ – ‘អសុកោ ភិក្ខុ ឧភតោភាគវិមុត្តោ, អសុកោ បញ្ញាវិមុត្តោ, អសុកោ កាយសក្ខី, អសុកោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ, អសុកោ សទ្ធាវិមុត្តោ, អសុកោ ធម្មានុស្សារី, អសុកោ សទ្ធានុសារី, អសុកោ សីលវា កល្យាណធម្មោ, អសុកោ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ’តិ។ តេ តេន លាភំ លភន្តិ។ តេ តំ លាភំ លភិត្វា អគថិតា អមុច្ឆិតា អនជ្ឈោសន្នា អាទីនវទស្សាវិនោ និស្សរណបញ្ញា បរិភុញ្ជន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, សទ្ធម្មគរុ បរិសា នោអាមិសគរុ។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ សទ្ធម្មគរុ បរិសា នោអាមិសគរូ”តិ។

៥០. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? វិសមា ច បរិសា សមា ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, វិសមា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ អធម្មកម្មានិ បវត្តន្តិ ធម្មកម្មានិ នប្បវត្តន្តិ , អវិនយកម្មានិ បវត្តន្តិ វិនយកម្មានិ នប្បវត្តន្តិ, អធម្មកម្មានិ ទិប្បន្តិ ធម្មកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ, អវិនយកម្មានិ ទិប្បន្តិ វិនយកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, វិសមា បរិសា។ ( ) [(វិសមត្តា ភិក្ខវេ បរិសាយ អធម្មកម្មានិ បវត្តន្តិ… វិនយកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ។) (សី. បី.)]

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, សមា បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ធម្មកម្មានិ បវត្តន្តិ អធម្មកម្មានិ នប្បវត្តន្តិ, វិនយកម្មានិ បវត្តន្តិ អវិនយកម្មានិ នប្បវត្តន្តិ, ធម្មកម្មានិ ទិប្បន្តិ អធម្មកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ, វិនយកម្មានិ ទិប្បន្តិ អវិនយកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, សមា បរិសា។ ( ) [(សមត្តា ភិក្ខវេ បរិសាយ ធម្មកម្មានិ បវត្តន្តិ… អវិនយកម្មានិ ន ទិប្បន្តិ។) (សី. បី.)] ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ សមា បរិសា”តិ។

៥១. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? អធម្មិកា ច បរិសា ធម្មិកា ច បរិសា…បេ…. ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ ធម្មិកា បរិសា”តិ។

៥២. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិសា។ កតមា ទ្វេ? អធម្មវាទិនី ច បរិសា ធម្មវាទិនី ច បរិសា។ កតមា ច, ភិក្ខវេ, អធម្មវាទិនី បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ អធិករណំ អាទិយន្តិ ធម្មិកំ វា អធម្មិកំ វា។ តេ តំ អធិករណំ អាទិយិត្វា ន ចេវ អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញាបេន្តិ ន ច សញ្ញត្តិំ ឧបគច្ឆន្តិ, ន ច និជ្ឈាបេន្តិ ន ច និជ្ឈត្តិំ ឧបគច្ឆន្តិ។ តេ អសញ្ញត្តិពលា អនិជ្ឈត្តិពលា អប្បដិនិស្សគ្គមន្តិនោ តមេវ អធិករណំ ថាមសា បរាមាសា [បរាមស្ស (សី. បី.)] អភិនិវិស្ស វោហរន្តិ – ‘ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, អធម្មវាទិនី បរិសា។

“កតមា ច, ភិក្ខវេ, ធម្មវាទិនី បរិសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, យស្សំ បរិសាយំ ភិក្ខូ អធិករណំ អាទិយន្តិ ធម្មិកំ វា អធម្មិកំ វា។ តេ តំ អធិករណំ អាទិយិត្វា អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញាបេន្តិ ចេវ សញ្ញត្តិញ្ច ឧបគច្ឆន្តិ, និជ្ឈាបេន្តិ ចេវ និជ្ឈត្តិញ្ច ឧបគច្ឆន្តិ។ តេ សញ្ញត្តិពលា និជ្ឈត្តិពលា បដិនិស្សគ្គមន្តិនោ, ន តមេវ អធិករណំ ថាមសា បរាមាសា អភិនិវិស្ស វោហរន្តិ – ‘ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញ’ន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ, ភិក្ខវេ, ធម្មវាទិនី បរិសា។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិសា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិសានំ យទិទំ ធម្មវាទិនី បរិសា”តិ។

បរិសវគ្គោ បញ្ចមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ឧត្តានា វគ្គា អគ្គវតី, អរិយា កសដោ ច បញ្ចមោ;
ឱក្កាចិតអាមិសញ្ចេវ, វិសមា អធម្មាធម្មិយេន ចាតិ។

បឋមោ បណ្ណាសកោ សមត្តោ។

២. ទុតិយបណ្ណាសកំ

(៦) ១. បុគ្គលវគ្គោ

៥៣. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បុគ្គលា លោកេ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជន្តិ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ។ កតមេ ទ្វេ? តថាគតោ ច អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, រាជា ច ចក្កវត្តី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា លោកេ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជន្តិ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ, ពហុនោ ជនស្ស អត្ថាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សាន”ន្តិ។

៥៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលា លោកេ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជន្តិ អច្ឆរិយមនុស្សា។ កតមេ ទ្វេ? តថាគតោ ច អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, រាជា ច ចក្កវត្តី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា លោកេ ឧប្បជ្ជមានា ឧប្បជ្ជន្តិ អច្ឆរិយមនុស្សា”តិ។

៥៥. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលានំ កាលកិរិយា ពហុនោ ជនស្ស អនុតប្បា ហោតិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? តថាគតស្ស ច អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស, រញ្ញោ ច ចក្កវត្តិស្ស។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ កាលកិរិយា ពហុនោ ជនស្ស អនុតប្បា ហោតី”តិ។

៥៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ថូបារហា។ កតមេ ទ្វេ? តថាគតោ ច អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, រាជា ច ចក្កវត្តី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ថូបារហា”តិ។

៥៧. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ពុទ្ធា។ កតមេ ទ្វេ? តថាគតោ ច អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ, បច្ចេកពុទ្ធោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពុទ្ធា”តិ។

៥៨. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ភិក្ខុ ច ខីណាសវោ, ហត្ថាជានីយោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តី”តិ។

៥៩. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ភិក្ខុ ច ខីណាសវោ, អស្សាជានីយោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តី”តិ។

៦០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? ភិក្ខុ ច ខីណាសវោ, សីហោ ច មិគរាជា។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អសនិយា ផលន្តិយា ន សន្តសន្តី”តិ។

៦១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, អត្ថវសេ សម្បស្សមានា កិំបុរិសា មានុសិំ វាចំ ន ភាសន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? មា ច មុសា ភណិម្හា, មា ច បរំ អភូតេន អព្ភាចិក្ខិម្හាតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អត្ថវសេ សម្បស្សមានា កិំបុរិសា មានុសិំ វាចំ ន ភាសន្តី”តិ។

៦២. “ទ្វិន្នំ ធម្មានំ, ភិក្ខវេ, អតិត្តោ អប្បដិវានោ មាតុគាមោ កាលំ ករោតិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? មេថុនសមាបត្តិយា ច វិជាយនស្ស ច។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ ធម្មានំ អតិត្តោ អប្បដិវានោ មាតុគាមោ កាលំ ករោតី”តិ។

៦៣. “អសន្តសន្និវាសញ្ច វោ, ភិក្ខវេ, ទេសេស្សាមិ សន្តសន្និវាសញ្ច។ តំ សុណាថ, សាធុកំ មនសិ ករោថ; ភាសិស្សាមី”តិ។ “ឯវំ, ភន្តេ”តិ ខោ តេ ភិក្ខូ ភគវតោ បច្ចស្សោសុំ។ ភគវា ឯតទវោច –

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, អសន្តសន្និវាសោ ហោតិ, កថញ្ច អសន្តោ សន្និវសន្តិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ថេរស្ស ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ – ‘ថេរោបិ មំ ន វទេយ្យ, មជ្ឈិមោបិ មំ ន វទេយ្យ, នវោបិ មំ ន វទេយ្យ; ថេរម្បាហំ ន វទេយ្យំ, មជ្ឈិមម្បាហំ ន វទេយ្យំ, នវម្បាហំ ន វទេយ្យំ។ ថេរោ ចេបិ មំ វទេយ្យ អហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ ហិតានុកម្បី, នោតិ នំ វទេយ្យំ វិហេឋេយ្យំ [វិហេសេយ្យំ (សី. ស្យា. កំ. បី.)] បស្សម្បិស្ស នប្បដិករេយ្យំ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ មំ វទេយ្យ…បេ.… នវោ ចេបិ មំ វទេយ្យ អហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ ហិតានុកម្បី, នោតិ នំ វទេយ្យំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស នប្បដិករេយ្យំ’ ។ មជ្ឈិមស្សបិ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ…បេ.… នវស្សបិ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ – ‘ថេរោបិ មំ ន វទេយ្យ, មជ្ឈិមោបិ មំ ន វទេយ្យ, នវោបិ មំ ន វទេយ្យ; ថេរម្បាហំ ន វទេយ្យំ, មជ្ឈិមម្បាហំ ន វទេយ្យំ, នវម្បាហំ ន វទេយ្យំ។ ថេរោ ចេបិ មំ វទេយ្យ អហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ ហិតានុកម្បី នោតិ នំ វទេយ្យំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស នប្បដិករេយ្យំ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ មំ វទេយ្យ…បេ.… នវោ ចេបិ មំ វទេយ្យ អហិតានុកម្បី

មំ វទេយ្យ នោ ហិតានុកម្បី, នោតិ នំ វទេយ្យំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស នប្បដិករេយ្យំ’។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, អសន្តសន្ទិវាសោ ហោតិ, ឯវញ្ច អសន្តោ សន្ទិវសន្តិ។

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សន្តសន្ទិវាសោ ហោតិ, កថញ្ច សន្តោ សន្ទិវសន្តិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ថេរស្ស ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ – ‘ថេរោបិ មំ វទេយ្យ, មជ្ឈិមោបិ មំ វទេយ្យ, នវោបិ មំ វទេយ្យ; ថេរម្បាហំ វទេយ្យំ, មជ្ឈិមម្បាហំ វទេយ្យំ, នវម្បាហំ វទេយ្យំ។ ថេរោ ចេបិ មំ វទេយ្យ ហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ អហិតានុកម្បី, សាធូតិ នំ វទេយ្យំ ន វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស បដិករេយ្យំ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ មំ វទេយ្យ...បេ.... នវោ ចេបិ មំ វទេយ្យ ហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ អហិតានុកម្បី, សាធូតិ នំ វទេយ្យំ ន នំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស បដិករេយ្យំ’។ មជ្ឈិមស្សបិ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ...បេ.... នវស្សបិ ភិក្ខុនោ ឯវំ ហោតិ – ‘ថេរោបិ មំ វទេយ្យ, មជ្ឈិមោបិ មំ វទេយ្យ, នវោបិ មំ វទេយ្យ; ថេរម្បាហំ វទេយ្យំ, មជ្ឈិមម្បាហំ វទេយ្យំ, នវម្បាហំ វទេយ្យំ។ ថេរោ ចេបិ មំ វទេយ្យ ហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ អហិតានុកម្បី, សាធូតិ នំ វទេយ្យំ ន នំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស បដិករេយ្យំ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ មំ វទេយ្យ...បេ.... នវោ ចេបិ មំ វទេយ្យ ហិតានុកម្បី មំ វទេយ្យ នោ អហិតានុកម្បី, សាធូតិ នំ វទេយ្យំ ន នំ វិហេឋេយ្យំ បស្សម្បិស្ស បដិករេយ្យំ’។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សន្តសន្ទិវាសោ ហោតិ, ឯវញ្ច សន្តោ សន្ទិវសន្តី”តិ។

៦៤. “យស្មិំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ ឧភតោ វចីសំសារោ ទិដ្ឋិបឡាសោ ចេតសោ អាឃាតោ អប្បច្ចយោ អនភិរទ្ធិ អជ្ឈត្តំ អវូបសន្តំ ហោតិ, តស្សេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ – ‘ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ន ផាសុំ [ផាសុ (ក.)] វិហរិស្សន្តិ’។ យស្មិញ្ច ខោ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ ឧភតោ វចីសំសារោ ទិដ្ឋិបឡាសោ ចេតសោ អាឃាតោ អប្បច្ចយោ អនភិរទ្ធិ អជ្ឈត្តំ សុវូបសន្តំ ហោតិ, តស្សេតំ, ភិក្ខវេ, អធិករណេ បាដិកង្ខំ – ‘ន ទីឃត្តាយ ខរត្តាយ វាឡត្តាយ សំវត្តិស្សតិ, ភិក្ខូ ច ផាសុំ វិហរិស្សន្តី’”តិ។

បុគ្គលវគ្គោ បឋមោ។

(៧) ២. សុខវគ្គោ

៦៥. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? គិហិសុខញ្ច បព្ពជិតសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ បព្ពជិតសុខ”ន្តិ។

៦៦. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? កាមសុខញ្ច នេក្ខម្មសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ នេក្ខម្មសុខ”ន្តិ។

៦៧. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? ឧបធិសុខញ្ច និរុបធិសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ និរុបធិសុខ”ន្តិ។

៦៨. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សាសវសុខញ្ច អនាសវសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ អនាសវសុខ”ន្តិ។

៦៩. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សាមិសញ្ច សុខំ និរាមិសញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ និរាមិសំ សុខ”ន្តិ។

៧០. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? អរិយសុខញ្ច អនរិយសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ អរិយសុខ”ន្តិ។

៧១. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? កាយិកញ្ច សុខំ ចេតសិកញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ ចេតសិកំ សុខ”ន្តិ។

៧២. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សប្បីតិកញ្ច សុខំ និប្បីតិកញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ និប្បីតិកំ សុខ”ន្តិ។

៧៣. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សាតសុខញ្ច ឧបេក្ខាសុខញ្ច ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ ឧបេក្ខាសុខ”ន្តិ។

៧៤. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សមាធិសុខញ្ច អសមាធិសុខញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ សមាធិសុខ”ន្តិ។

៧៥. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សប្បីតិការម្មណញ្ច សុខំ និប្បីតិការម្មណញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ និប្បីតិការម្មណំ សុខ”ន្តិ។

៧៦. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? សាតារម្មណញ្ច សុខំ ឧបេក្ខារម្មណញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ ឧបេក្ខារម្មណំ សុខ”ន្តិ។

៧៧. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, សុខានិ។ កតមានិ ទ្វេ? រូបារម្មណញ្ច សុខំ អរូបារម្មណញ្ច សុខំ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សុខានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សុខានំ យទិទំ អរូបារម្មណំ សុខ”ន្តិ។

សុខវគ្គោ ទុតិយោ។

(៨) ៣. សនិមិត្តវគ្គោ

៧៨. “សនិមិត្តា , ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អនិមិត្តា។ តស្សេវ និមិត្តស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៧៩. “សនិទានា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អនិទានា។ តស្សេវ និទានស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨០. “សហេតុកា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អហេតុកា។ តស្សេវ ហេតុស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨១. “សសង្ខារា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អសង្ខារា។ តេសំយេវ សង្ខារានំ បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨២. “សប្បច្ចយា , ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អប្បច្ចយា។ តស្សេវ បច្ចយស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨៣. “សរូបា , ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អរូបា។ តស្សេវ រូបស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨៤. “សវេទនា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អវេទនា។ តស្សាយេវ វេទនាយ បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨៥. “សសញ្ញា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អសញ្ញា។ តស្សាយេវ សញ្ញាយ បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨៦. “សវិញ្ញាណា , ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អវិញ្ញាណា។ តស្សេវ វិញ្ញាណស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

៨៧. “សង្ខតារម្មណា, ភិក្ខវេ, ឧប្បជ្ជន្តិ បាបកា អកុសលា ធម្មា, នោ អសង្ខតារម្មណា។ តស្សេវ សង្ខតស្ស បហានា ឯវំ តេ បាបកា អកុសលា ធម្មា ន ហោន្តី”តិ។

សនិមិត្តវគ្គោ តតិយោ។

(៩) ៤. ធម្មវគ្គោ

៨៨. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ចេតោវិមុត្តិ ច បញ្ញាវិមុត្តិ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៨៩. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? បគ្គាហោ ច អវិក្ខេបោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? នាមញ្ច រូបញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ភវទិដ្ឋិ ច វិភវទិដ្ឋិ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៥. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ទោវចស្សតា ច បាបមិត្តតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សោវចស្សតា ច កល្យាណមិត្តតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៧. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ធាតុកុសលតា ច មនសិការកុសលតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

៩៨. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អាបត្តិកុសលតា ច អាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

ធម្មវគ្គោ ចតុត្ថោ។

(១០) ៥. ពាលវគ្គោ

៩៩. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អនាគតំ ភារំ វហតិ, យោ ច អាគតំ ភារំ ន វហតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា”តិ។

១០០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អនាគតំ ភារំ ន វហតិ, យោ ច អាគតំ ភារំ វហតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា”តិ។

១០១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី, យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ , ទ្វេ ពាលា”តិ។

១០២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អកប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី, យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា”តិ។

១០៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អនាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី, យោ ច អាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា”តិ។

១០៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អនាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី, យោ ច អាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា”តិ។

១០៥. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អធម្មេ ធម្មសញ្ញី, យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា”តិ។

១០៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី, យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា”តិ។

១០៧. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ពាលា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី, យោ ច វិនយេ អវិនយសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ពាលា”តិ។

១០៨. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច អវិនយេ អវិនយសញ្ញី, យោ ច វិនយេ វិនយសញ្ញី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បណ្ឌិតា”តិ។

១០៩. “ទ្វិន្នំ , ភិក្ខវេ, អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច ន កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ កុក្កុច្ចាយតិ, យោ ច កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន កុក្កុច្ចាយតិ។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១០. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច ន កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន កុក្កុច្ចាយតិ, យោ ច កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ កុក្កុច្ចាយតិ។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១១. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី, យោ ច កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១២. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អកប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញី, យោ ច កប្បិយេ កប្បិយសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៣. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី, យោ ច អនាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៤. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អាបត្តិយា អាបត្តិសញ្ញី , យោ ច អនាបត្តិយា អនាបត្តិសញ្ញី ។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៥. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អធម្មេ ធម្មសញ្ញី, យោ ច ធម្មេ អធម្មសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៦. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច ធម្មេ ធម្មសញ្ញី, យោ ច អធម្មេ អធម្មសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៧. “ទ្វិន្នំ , ភិក្ខវេ, អាសវា វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អវិនយេ វិនយសញ្ញី, យោ ច វិនយេ អវិនយសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា វឌ្ឍន្តី”តិ។

១១៨. “ទ្វិន្នំ, ភិក្ខវេ, អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ? យោ ច អវិនយេ អវិនយសញ្ញី, យោ ច វិនយេ វិនយសញ្ញី។ ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វិន្នំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តី”តិ។

ពាលវគ្គោ បញ្ចមោ។

ទុតិយោ បណ្ណាសកោ សមត្តោ។

៣. តតិយបណ្ណាសកំ

(១១) ១. អាសាទុប្បជហវគ្គោ

១១៩. “ទ្វេមា , ភិក្ខវេ, អាសា ទុប្បជហា។ កតមា ទ្វេ? លាភាសា ច ជីវិតាសា ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អាសា ទុប្បជហា”តិ។

១២០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ។ កតមេ ទ្វេ ? យោ ច បុព្ពការី, យោ ច កតញ្ញូ កតវេទី។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិ”ន្តិ។

១២១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ។ កតមេ ទ្វេ? តិត្តោ ច តប្បេតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិ”ន្តិ។

១២២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលា ទុត្តប្បយា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ និក្ខិបតិ, យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ វិស្សជ្ជេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា ទុត្តប្បយា”តិ។

១២៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលា សុតប្បយា។ កតមេ ទ្វេ? យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ ន និក្ខិបតិ, យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ ន វិស្សជ្ជេតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បុគ្គលា សុតប្បយា”តិ។

១២៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បច្ចយា រាគស្ស ឧប្បាទាយ។ កតមេ ទ្វេ? សុភនិមិត្តញ្ច អយោនិសោ ច មនសិការោ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បច្ចយា រាគស្ស ឧប្បាទាយា”តិ។

១២៥. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បច្ចយា ទោសស្ស ឧប្បាទាយ។ កតមេ ទ្វេ? បដិឃនិមិត្តញ្ច អយោនិសោ ច មនសិការោ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បច្ចយា ទោសស្ស ឧប្បាទាយា”តិ។

១២៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បច្ចយា មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ។ កតមេ ទ្វេ? បរតោ ច ឃោសោ អយោនិសោ ច មនសិការោ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បច្ចយា មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយា”តិ។

១២៧. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, បច្ចយា សម្មាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ។ កតមេ ទ្វេ? បរតោ ច ឃោសោ, យោនិសោ ច មនសិការោ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បច្ចយា សម្មាទិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយា”តិ។

១២៨. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, អាបត្តិយោ។ កតមា ទ្វេ? លហុកា ច អាបត្តិ, គរុកា ច អាបត្តិ។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អាបត្តិយោ”តិ។

១២៩. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, អាបត្តិយោ។ កតមា ទ្វេ? ទុដ្ឋុល្លា ច អាបត្តិ, អទុដ្ឋុល្លា ច អាបត្តិ។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អាបត្តិយោ”តិ។

១៣០. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, អាបត្តិយោ។ កតមា ទ្វេ? សាវសេសា ច អាបត្តិ, អនវសេសា ច អាបត្តិ។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អាបត្តិយោ”តិ។

អាសាទុប្បជហវគ្គោ បឋមោ។

(១២) ២. អាយាចនវគ្គោ

១៣១. “សទ្ធោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឯវំ សម្មា អាយាចមានោ អាយាចេយ្យ – ‘តាទិសោ ហោមិ យាទិសា សារិបុត្តមោគ្គល្លានា’តិ។ ឯសា, ភិក្ខវេ, តុលា ឯតំ បមាណំ មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ យទិទំ សារិបុត្តមោគ្គល្លានា”តិ។

១៣២. “សទ្ធា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី ឯវំ សម្មា អាយាចមានា អាយាចេយ្យ – ‘តាទិសី ហោមិ យាទិសី ខេមា ច ភិក្ខុនី ឧប្បលវណ្ណា ចា’តិ។ ឯសា, ភិក្ខវេ, តុលា ឯតំ បមាណំ មម សាវិកានំ ភិក្ខុនីនំ យទិទំ ខេមា ច ភិក្ខុនី ឧប្បលវណ្ណា ចា”តិ។

១៣៣. “សទ្ធោ, ភិក្ខវេ, ឧបាសកោ ឯវំ សម្មា អាយាចមានោ អាយាចេយ្យ – ‘តាទិសោ ហោមិ យាទិសោ ចិត្តោ ច គហបតិ ហត្ថកោ ច អាឡវកោ’តិ។ ឯសា, ភិក្ខវេ, តុលា ឯតំ បមាណំ មម សាវកានំ ឧបាសកានំ យទិទំ ចិត្តោ ច គហបតិ ហត្ថកោ ច អាឡវកោ”តិ។

១៣៤. “សទ្ធា, ភិក្ខវេ, ឧបាសិកា ឯវំ សម្មា អាយាចមានា អាយាចេយ្យ – ‘តាទិសី ហោមិ យាទិសី ខុជ្ជុត្តរា ច ឧបាសិកា វេឡុកណ្ដកិយា [វេឡុកណ្ដកី (អ. និ. ៦.៣៧; អ. និ. ៤.១៧៦ អាគតំ)] ច នន្ទមាតា’តិ។ ឯសា, ភិក្ខវេ, តុលា ឯតំ បមាណំ មម សាវិកានំ ឧបាសិកានំ យទិទំ ខុជ្ជុត្តរា ច ឧបាសិកា វេឡុកណ្ដកិយា ច នន្ទមាតា”តិ។

១៣៥. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសតិ, អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតីតិ។

“ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ, អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតី”តិ។

១៣៦. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសេតិ, អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតីតិ។

“ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសេតិ, អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសេតិ។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតី”តិ។

១៣៧. “ទ្វីសុ, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាបដិបជ្ជមានោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេសុ ទ្វីសុ? មាតរិ ច បិតរិ ច។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីសុ មិច្ឆាបដិបជ្ជមានោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតីតិ។

“ទ្វីសុ, ភិក្ខវេ, សម្មាបដិបជ្ជមានោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេសុ ទ្វីសុ? មាតរិ ច បិតរិ ច។ ឥមេសុ

ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីសុ សម្មាបដិបជ្ជមានោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតី”តិ។

១៣៨. “ទ្វីសុ, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាបដិបជ្ជមានោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេសុ ទ្វីសុ? តថាគតេ ច តថាគតសាវកេ ច។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, មិច្ឆាបដិបជ្ជមានោ ពាលោ អព្យត្តោ អសប្បុរិសោ ខតំ ឧបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, សាវជ្ជោ ច ហោតិ សានុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច អបុញ្ញំ បសវតីតិ។

“ទ្វីសុ , ភិក្ខវេ, សម្មាបដិបជ្ជមានោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតិ។ កតមេសុ ទ្វីសុ? តថាគតេ ច តថាគតសាវកេ ច។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីសុ សម្មាបដិបជ្ជមានោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ សប្បុរិសោ អក្ខតំ អនុបហតំ អត្តានំ បរិហរតិ, អនវជ្ជោ ច ហោតិ អននុវជ្ជោ ច វិញ្ញូនំ, ពហុញ្ច បុញ្ញំ បសវតី”តិ។

១៣៩. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សចិត្តវោទានញ្ច ន ច កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

១៤០. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? កោធោ ច ឧបនាហោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

១៤១. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? កោធវិនយោ ច ឧបនាហវិនយោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

អាយាចនវគ្គោ ទុតិយោ។

(១៣) ៣. ទានវគ្គោ

១៤២. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, ទានានិ។ កតមានិ ទ្វេ? អាមិសទានញ្ច ធម្មទានញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ទានានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ ទានានំ យទិទំ ធម្មទាន”ន្តិ។

១៤៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, យាគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសយាគោ ច ធម្មយាគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ យាគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ យាគានំ យទិទំ ធម្មយាគោ”តិ។

១៤៤. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ចាគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសចាគោ ច ធម្មចាគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ចាគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ ចាគានំ យទិទំ ធម្មចាគោ”តិ។

១៤៥. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បរិច្ចាគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសបរិច្ចាគោ ច ធម្មបរិច្ចាគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិច្ចាគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បរិច្ចាគានំ យទិទំ ធម្មបរិច្ចាគោ”តិ។

១៤៦. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ភោគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសភោគោ ច ធម្មភោគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ភោគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ ភោគានំ យទិទំ ធម្មភោគោ”តិ។

១៤៧. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, សម្ភោគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសសម្ភោគោ ច ធម្មសម្ភោគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សម្ភោគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សម្ភោគានំ យទិទំ ធម្មសម្ភោគោ”តិ។

១៤៨. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, សំវិភាគា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសសំវិភាគោ ច ធម្មសំវិភាគោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សំវិភាគា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សំវិភាគានំ យទិទំ ធម្មសំវិភាគោ”តិ។

១៤៩. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, សង្គហា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសសង្គហោ ច ធម្មសង្គហោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សង្គហា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សង្គហានំ យទិទំ ធម្មសង្គហោ”តិ។

១៥០. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, អនុគ្គហា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសានុគ្គហោ ច ធម្មានុគ្គហោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អនុគ្គហា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ អនុគ្គហានំ យទិទំ ធម្មានុគ្គហោ”តិ។

១៥១. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, អនុកម្បា។ កតមា ទ្វេ? អាមិសានុកម្បា ច ធម្មានុកម្បា ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អនុកម្បា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ អនុកម្បានំ យទិទំ ធម្មានុកម្បា”តិ។

ទានវគ្គោ តតិយោ។

(១៤) ៤. សន្ថារវគ្គោ

១៥២. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, សន្ថារា [សន្ធារា (ក.)]។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសសន្ថារោ ច ធម្មសន្ថារោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សន្ថារា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សន្ថារានំ យទិទំ ធម្មសន្ថារោ”តិ។

១៥៣. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, បដិសន្ថារា [បដិសន្ធារា (ក.)]។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសបដិសន្ថារោ ច ធម្មបដិសន្ថារោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បដិសន្ថារា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បដិសន្ថារានំ យទិទំ ធម្មបដិសន្ថារោ”តិ។

១៥៤. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, ឯសនា។ កតមា ទ្វេ? អាមិសេសនា ច ធម្មេសនា ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ឯសនា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ ឯសនានំ យទិទំ ធម្មេសនា”តិ។

១៥៥. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិយេសនា។ កតមា ទ្វេ? អាមិសបរិយេសនា ច ធម្មបរិយេសនា ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិយេសនា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិយេសនានំ យទិទំ ធម្មបរិយេសនា”តិ។

១៥៦. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បរិយេដ្ឋិយោ។ កតមា ទ្វេ? អាមិសបរិយេដ្ឋិ ច ធម្មបរិយេដ្ឋិ ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ បរិយេដ្ឋិយោ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បរិយេដ្ឋីនំ យទិទំ ធម្មបរិយេដ្ឋី”តិ។

១៥៧. “ទ្វេមា , ភិក្ខវេ, បូជា។ កតមា ទ្វេ? អាមិសបូជា ច ធម្មបូជា ច។ ឥមា ខោ ភិក្ខវេ, ទ្វេ បូជា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ បូជានំ យទិទំ ធម្មបូជា”តិ។

១៥៨. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, អាតិថេយ្យានិ។ កតមានិ ទ្វេ? អាមិសាតិថេយ្យញ្ច ធម្មាតិថេយ្យញ្ច ។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អាតិថេយ្យានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ អាតិថេយ្យានំ យទិទំ ធម្មាតិថេយ្យ”ន្តិ។

១៥៩. “ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, ឥទ្ធិយោ។ កតមា ទ្វេ? អាមិសិទ្ធិ ច ធម្មិទ្ធិ ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ឥទ្ធិយោ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ ឥទ្ធីនំ យទិទំ ធម្មិទ្ធី”តិ។

១៦០. “ទ្វេមា , ភិក្ខវេ, វុទ្ធិយោ។ កតមា ទ្វេ? អាមិសវុទ្ធិ ច ធម្មវុទ្ធិ ច។ ឥមា ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ វុទ្ធិយោ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមាសំ ទ្វិន្នំ វុទ្ធីនំ យទិទំ ធម្មវុទ្ធី”តិ។

១៦១. “ទ្វេមានិ , ភិក្ខវេ, រតនានិ។ កតមានិ ទ្វេ? អាមិសរតនញ្ច ធម្មរតនញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ រតនានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ រតនានំ យទិទំ ធម្មរតន”ន្តិ។

១៦២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, សន្និចយា។ កតមេ ទ្វេ? អាមិសសន្និចយោ ច ធម្មសន្និចយោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ សន្និចយា។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ សន្និចយានំ យទិទំ ធម្មសន្និចយោ”តិ។

១៦៣. “ទ្វេមានិ, ភិក្ខវេ, វេបុល្លានិ។ កតមានិ ទ្វេ? អាមិសវេបុល្លញ្ច ធម្មវេបុល្លញ្ច។ ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ វេបុល្លានិ។ ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, ឥមេសំ ទ្វិន្នំ វេបុល្លានំ យទិទំ ធម្មវេបុល្ល”ន្តិ។

សន្ថារវគ្គោ ចតុត្ថោ។

(១៥) ៥. សមាបត្តិវគ្គោ

១៦៤. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សមាបត្តិកុសលតា ច សមាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

១៦៥. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អជ្ជវញ្ច មទ្ទវញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៦៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ខន្តិ ច សោរច្ចញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៦៧. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សាខល្យញ្ច បដិសន្ថារោ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៦៨. ‘ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អវិហិំសា ច សោចេយ្យញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៦៩. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ មត្តញ្ញុតា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧១. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? បដិសង្ខានពលញ្ច ភាវនាពលញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សតិពលញ្ច សមាធិពលញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៣. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៤. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សីលវិបត្តិ ច ទិដ្ឋិវិបត្តិ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៥. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សីលសម្បទា ច ទិដ្ឋិសម្បទា ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សីលវិសុទ្ធិ ច ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៧. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ច យថាទិដ្ឋិស្ស ច បធានំ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៨. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អសន្តុដ្ឋិតា ច កុសលេសុ ធម្មេសុ, អប្បដិវានិតា ច បធានស្មឹ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៧៩. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? មុដ្ឋស្សច្ចញ្ច អសម្បជញ្ញញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៨០. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”តិ។

សមាបត្តិវគ្គោ បញ្ចមោ។

តតិយោ បណ្ណាសកោ សមត្តោ។

១. កោធបេយ្យាលំ

១៨១. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? កោធោ ច ឧបនាហោ ច…បេ… មក្ខោ ច បឡាសោ [បលាសោ (ក.)] ច… ឥស្សា ច មច្ឆរិយញ្ច… មាយា ច សាឋេយ្យញ្ច… អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៨២. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា។ កតមេ ទ្វេ? អក្កោធោ ច អនុបនាហោ ច… អមក្ខោ ច អបឡាសោ ច… អនិស្សា ច អមច្ឆរិយញ្ច… អមាយា ច អសាឋេយ្យញ្ច… ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា”។

១៨៣. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ទុក្ខំ វិហរតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? កោធេន ច ឧបនាហេន ច… មក្ខេន ច បឡាសេន ច… ឥស្សាយ ច មច្ឆរិយេន ច… មាយាយ ច សាឋេយ្យេន ច… អហិរិកេន ច អនោត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ទុក្ខំ វិហរតិ”។

១៨៤. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សុខំ វិហរតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អក្កោធេន ច អនុបនាហេន ច… អមក្ខេន ច អបឡាសេន ច… អនិស្សាយ ច អមច្ឆរិយេន ច… អមាយាយ ច អសាឋេយ្យេន ច … ហិរិយា ច ឱត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ សុខំ វិហរតិ”។

១៨៥. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សេខស្ស ភិក្ខុនោ បរិហានាយ សំវត្តន្តិ។ កតមេ ទ្វេ? កោធោ ច ឧបនាហោ ច… មក្ខោ ច បឡាសោ ច… ឥស្សា ច មច្ឆរិយញ្ច… មាយា ច សាឋេយ្យញ្ច… អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា សេខស្ស ភិក្ខុនោ បរិហានាយ សំវត្តន្តិ”។

១៨៦. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សេខស្ស ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ។ កតមេ ទ្វេ ? អក្កោធោ ច អនុបនាហោ ច… អមក្ខោ ច អបឡាសោ ច… អនិស្សា ច អមច្ឆរិយញ្ច… អមាយា ច អសាឋេយ្យញ្ច… ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា សេខស្ស ភិក្ខុនោ អបរិហានាយ សំវត្តន្តិ”។

១៨៧. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? កោធេន ច ឧបនាហេន ច… មក្ខេន ច បឡាសេន ច… ឥស្សាយ ច មច្ឆរិយេន ច… មាយាយ ច សាឋេយ្យេន ច… អហិរិកេន ច អនោត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ និរយេ”។

១៨៨. “ទ្វីហិ , ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ សគ្គេ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អក្កោធេន ច អនុបនាហេន ច… អមក្ខេន ច អបឡាសេន ច… អនិស្សាយ ច អមច្ឆរិយេន ច… អមាយាយ ច អសាឋេយ្យេន ច… ហិរិយា ច ឱត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ យថាភតំ និក្ខិត្តោ ឯវំ សគ្គេ”។

១៨៩. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? កោធេន ច ឧបនាហេន ច… មក្ខេន ច បឡាសេន ច… ឥស្សាយ ច មច្ឆរិយេន ច… មាយាយ ច សាឋេយ្យេន ច… អហិរិកេន ច អនោត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតឹ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ”។

១៩០. “ទ្វីហិ, ភិក្ខវេ, ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ កតមេហិ ទ្វីហិ? អក្កោធេន ច អនុបនាហេន ច… អមក្ខេន ច អបឡាសេន ច… អនិស្សាយ ច អមច្ឆរិយេន ច… អមាយាយ ច អសាឋេយ្យេន ច… ហិរិយា ច ឱត្តប្បេន ច។ ឥមេហិ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ ឥធេកច្ចោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតឹ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ”។

កោធបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

២. អកុសលបេយ្យាលំ

១៨១-២០០. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា អកុសលា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា កុសលា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សាវជ្ជា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា អនវជ្ជា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា ទុក្ខុទ្រយា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សុខុទ្រយា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា ទុក្ខវិបាកា… ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, ធម្មា សុខវិបាកា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា សព្យាពជ្ឈា… ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា អព្យាពជ្ឈា។ កតមេ ទ្វេ? អក្កោធោ ច អនុបនាហោ ច… អមក្ខោ ច អបឡាសោ ច… អនិស្សា ច អមច្ឆរិយញ្ច… អមាយា ច អសាបេយ្យញ្ច… ហិរី ច ឱត្តប្បញ្ច។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ ធម្មា អព្យាពជ្ឈា”តិ។

អកុសលបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

៣. វិនយបេយ្យាលំ

២០១. “ទ្វេមេ , ភិក្ខវេ, អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ។ កតមេ ទ្វេ? សង្ឃសុដ្ឋុតាយ សង្ឃផាសុតាយ… ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និគ្គហាយ, បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ វេរានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ វេរានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ វជ្ជានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ វជ្ជានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ ភយានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ ភយានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ… គិហីនំ អនុកម្បាយ, បាបិច្ឆានំ ភិក្ខូនំ បក្ខុបច្ឆេទាយ… អប្បសន្នានំ បសាទាយ, បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ… សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា វិនយានុគ្គហាយ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្ត”ន្តិ។

២០២-២៣០. “ទ្វេមេ, ភិក្ខវេ, អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ បាតិមោក្ខំ បញ្ញត្តំ…បេ…. បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ បញ្ញត្តោ… បាតិមោក្ខដ្ឋបនំ បញ្ញត្តំ… បវារណា បញ្ញត្តា… បវារណដ្ឋបនំ បញ្ញត្តំ… តជ្ជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ… និយស្សកម្មំ បញ្ញត្តំ… បព្ពាជនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ… បដិសារណីយកម្មំ បញ្ញត្តំ… ឧក្ខេបនីយកម្មំ បញ្ញត្តំ… បរិវាសទានំ បញ្ញត្តំ… មូលាយ បដិកស្សនំ បញ្ញត្តំ… មានត្តទានំ បញ្ញត្តំ… អព្ភានំ បញ្ញត្តំ… ឱសារណីយំ បញ្ញត្តំ… និស្សារណីយំ បញ្ញត្តំ… ឧបសម្បទា បញ្ញត្តា… ញត្តិកម្មំ បញ្ញត្តំ… ញត្តិទុតិយកម្មំ បញ្ញត្តំ… ញត្តិចតុត្ថកម្មំ បញ្ញត្តំ… អបញ្ញត្តេ បញ្ញត្តំ… បញ្ញត្តេ អនុបញ្ញត្តំ… សម្មុខាវិនយោ បញ្ញត្តោ… សតិវិនយោ បញ្ញត្តោ… អមូឡ្ហវិនយោ បញ្ញត្តោ… បដិញ្ញាតករណំ បញ្ញត្តំ… យេភុយ្យសិកា បញ្ញត្តា… តស្សបាបិយសិកា បញ្ញត្តា… តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ។ កតមេ ទ្វេ? សង្ឃសុដ្ឋុតាយ, សង្ឃផាសុតាយ… ទុម្មង្កូនំ បុគ្គលានំ និគ្គហាយ, បេសលានំ ភិក្ខូនំ ផាសុវិហារាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ អាសវានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ វេរានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ វេរានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ វជ្ជានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ វជ្ជានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ ភយានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ ភយានំ បដិឃាតាយ… ទិដ្ឋធម្មិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សំវរាយ, សម្បរាយិកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បដិឃាតាយ… គិហីនំ អនុកម្បាយ, បាបិច្ឆានំ ភិក្ខូនំ បក្ខុបច្ឆេទាយ… អប្បសន្នានំ បសាទាយ, បសន្នានំ ភិយ្យោភាវាយ… សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា, វិនយានុគ្គហាយ។ ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ អត្ថវសេ បដិច្ច តថាគតេន សាវកានំ តិណវត្ថារកោ បញ្ញត្តោ”តិ។

វិនយបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

៤. រាគបេយ្យាលំ

២៣១. “រាគស្ស , ភិក្ខវេ, អភិញ្ញាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, អភិញ្ញាយ ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា”តិ។

“រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បរិញ្ញាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បរិញ្ញា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បរិក្ខយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បរិក្ខយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បហានាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បហានា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, ខយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, ខយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, វយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, វយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, វិរាគាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, វិរាគា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, និរោធាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, និរោធា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, ចាគាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, ចាគា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បដិនិស្សគ្គាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ រាគស្ស, ភិក្ខវេ, បដិនិស្សគ្គាយ ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា”តិ។

២៣២-២៤៦. “ទោសស្ស...បេ.... មោហស្ស... កោធស្ស... ឧបនាហស្ស... មក្ខស្ស... បឡាសស្ស... ឥស្សាយ... មច្ឆរិយស្ស... មាយាយ... សាឋេយ្យស្ស... ថម្ភស្ស... សារម្ភស្ស... មានស្ស... អតិមានស្ស... មទស្ស... បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, អភិញ្ញាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, អភិញ្ញា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បរិញ្ញាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បរិញ្ញា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បរិក្ខយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស , ភិក្ខវេ, បរិក្ខយាយ ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បហានាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បហានា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, ខយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, ខយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, វយាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, វយា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, វិរាគាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, វិរាគា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, និរោធាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, និរោធា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, ចាគាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, ចាគា ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បដិនិស្សគ្គាយ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា។ កតមេ ទ្វេ? សមថោ ច វិបស្សនា ច។ បមាទស្ស, ភិក្ខវេ, បដិនិស្សគ្គាយ ឥមេ ទ្វេ ធម្មា ភាវេតព្ពា”តិ។

(ឥទមវោច ភគវា។ អត្តមនា តេ ភិក្ខូ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្ទុន្តិ។) [( ) ឯត្ថន្តរេ បាឋោ សី. ស្យា. កំ. បី. បោត្ថកេសុ នត្ថិ]

រាគបេយ្យាលំ និដ្ឋិតំ។

ទុកនិបាតបាឡិ និដ្ឋិតា។